

SAVONIA

■ LUONNONVARA-ALA

MEIJÄN LUVALLA

SAVONIAN AGROLOGIOPISKELIJOIDEN KIRJOITUKSIA
JA KOKEMUKSIA KANSAINVÄLISYYDESTÄ

TOIMITTANUT: **Teija Tossavainen**

Meijän Luvalla

– Savonian agrologiopiskelijoiden
kirjoituksia ja kokemuksia
kansainvälisyydestä

Toimittanut Teija Tossavainen

Savonia-ammattikorkeakoulu
PL 6
70201 KUOPIO
julkaisut@savonia.fi

Copyright © 2017 Savonia-ammattikorkeakoulu Oy

1. painos

Tämän teoksen kopioiminen on tekijänoikeuslain (404/61) ja tekijänoikeusasetuksen (574/95) mukaisesti kielletty lukuun ottamatta Suomen valtion ja Kopiosto ry:n tekemässä sopimuksessa tarkemmin määritellyä osittaista kopiointia opetustarkoituksiin. Teoksen muunlainen kopiointi tai tallentaminen digitaaliseen muotoon on ehdottomasti kielletty. Teoksen tai sen osan digitaalinen kopioiminen tai muuntelu on ehdottomasti kielletty.

ISBN: 978-952-203-238-6 (PDF)
ISSN: 2343-5496
Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja 3/2017

Kustantaja: Savonia-ammattikorkeakoulu
Taitto ja ulkoasu: Tapio Aalto

Sisällyshuettelo

Esipuhe	4
Kari Kärkkäinen - Tommi Kauppila - Salla Ruuhinen - Elina Hellén Kun suomalainen tuottaa, vastuu on tuottajalla	5
Mirka Kortelainen - Veera Kuikka - Vilma Waldén Kansainvälisyyden hurmaa Savonialla	6
Sonja Martikainen - Markku Pitkänen Kotikansainvälistyminen SAVONIALLA	7
Anni Reinikainen - Neea Heinonen Hannele Tams - kun maailma vetää sinua puoleensa	9
Mikko Heiskanen Agrologin haastattelu ulkomaan vaihdosta	11
Neea Heinonen - Marjut Luoma Kesä Itävallassa	12
Roosa Partanen - Marjut Luoma Islanti - tuotantoteknologiaa hevosjalostusta	15
Iira Kreivilä - Anni Salomaa Lenkkiseuraa alpakoista	17
Nina Kolehmainen - Titta Tähtivaara Ylämaankarjan kasvatuksen aloittaminen	19
Roosa Partanen - Salla Ruuhinen Jiihaa - Villin lännen tunnelmaa	21
Anni Reinikainen - Vilma Walden Ensimmäinen, toinen, MYYTY!	24
Veera Kuikka - Mirka Kortelainen Tuontorien käyttö hevosjalostuksessa Suomessa	26
Miisa Tavaststjerna - Elina Koskela Tehotuotantoa Pohjois-Amerikassa	28
Reetta Virkkunen - Jenny-Mari Hartikainen Onko ruoka turvallista?	30
Nina Kolehmainen - Titta Tähtivaara Kotimainen olut kasvaa suomalaisesta pellosta	32
Kaisu Rasi - Mikko Partanen Kotimaisesta maidosta italialaista jäätelöä	33
Minttu Ilonen Katsaus pohjoismaiden luomumaidontuotantoon	34
Hanna Sirviö - Milla Sirviö AHENE-hanke - Mukavaa opiskelua ulkomailla	36
Lähteet	38

Kansainvälisyysosaaminen tai kulttuurienvälinen osaaminen, on muodostunut yhdeksi työelämän ja opiskeluympäristöjen avaintaidoista. Marianne Teräksen (2015) mukaan sillä tarkoitetaan henkilöiden kykyä liikkua eri kulttuuri- ja kieliympäristöstä toiseen ja toimia näissä ympäristöissä sujuvasti oman ja toisen kulttuurisen perinnön tiedostaen ja sitä kunnioittaen. Kulttuurienvälinen osaaminen on osa tulevaisuuden toimijan ammattitaitoa.

Muutama vuosikymmen sitten kouluissa kukoisti kansainvälisyyskasvatus, joka on sittemmin korvautunut monikulttuurisuus- tai kulttuurienvälisyyskasvatuksella ja nyttemmin globaalikasvatuksella. Työelämässä jalansijaa on saanut diversiteetti- eli monimuotoisuuskoulutus. Nämä edustavat kulttuurikeskeisiä ja kulttuurisensitiivisiä lähestymistapoja, joissa painopiste on omien ja toisten kulttuuristen käytänteiden ja perinteiden tiedostamisessa. Tavoitteena on luoda ymmärrystä ja tasaveroista vuorovaikutusta ihmisten välille ja samalla luoda uudenlaista opiskelu- ja opetuskulttuuria.

Savonia-ammattikorkeakoulun Iisalmen kampuksella opiskelijoilla on ollut mahdollisuus osallistua kansainväliseen moniammatilliseen opinto-ohjelmaan. Tämä 3 kuukauden MultiPro-ohjelma on tuonut Iisalmen kampukselle 10 vuoden aikana noin 150 vaihto-opiskelijaa 16 eri maasta. Samoin kampuksen hyvinvointi- ja terveysalan sekä luonnonvara-alan opiskelijat ovat innokkaasti ottaneet vastaan tilaisuuden lähteä vaihto-opiskelijaksi.

Savonian Iisalmen luonnonvara-alan agrologiopiskelijöiden opintoihin MultiPro-opinnot on integroitu menetelmäopintoihin. Tarkastelun kohteina ovat olleet esim. tuotantoeläinten olosuhteet ja hyvinvointi tai ruuantuotannon turvallisuus. Kansainväliset MultiPro-opiskelijat ovat tuoneet tunneilla tietoa omien lähtömaidensa käytänteistä, jolloin yleensä on syntynyt vilkasta ajatustenvaihtoa ja polveilevan keskustelun myötä yhteisymmärrystä ja laajempaa tietoisuutta ympäröivästä maailmasta. Ja samalla ikään kuin huomaamatta kielitaito ja kulttuurituntemus on kehittynyt. Ehkäpä omaakin ympäristöä katselee sitten hieman eri silmin.

Tähän julkaisuun on koottu Iisalmen MultiPro- agrologiopiskelijöiden vaihto-oppilaskokemuksia sekä kirjoituksia ja pohdintoja luonnonvara-alaan liittyvistä askarruttavista asioista meillä ja muualla, kansainvälisyyden ja tulevan ammattialan näkökulmasta.

Savonian koulutusvastuujohtaja Salla Seppänen toteaa blogissaan (Savon Sanomat 21.6.2017) ”työelämässä tarvitaan kansainvälisyysosaamista. Se on määritelty tavoitteeksi kaikissa tutkinnoissa niin ammatillisella kuin korkea-asteella. Mitä kansainvälisyysosaaminen oikeastaan tarkoittaa? Miten sitä voidaan oppia ja arvioida? Osaaminen sisältää kolme ulottuvuutta; tiedon, taidon ja asenteen. Osaaminen ilmenee päätöksenteossa, vuorovaikutuksessa ja toiminnassa.

Kansainvälisyysosaaminen ilmenee siinä, miten huomioit toisesta kulttuurista tulevan henkilön ajatukset, arvot ja tavat. Kansainvälisyys on kykyä olla vuorovaikutuksessa eri kulttuuritaustalta tulevien henkilöiden kanssa. Se on siis paljon enemmän kuin hyvä kielitaito. Kansainvälisyysosaamisessa perusedellytyksenä on aito ihmisen kohtaaminen ja kiinnostus toisen tavasta jäsentää asioista ja tarkastella maailmaa.

Globalisaatio on osa kaikkien meidän elämää, haluamme sitä tai emme. Kansainvälisyysosaaminen mahdollistaa meille toisesta kulttuurista oppimisen ja siten rikastuttaa elämäämme.”

Teija Tossavainen

Kun suomalainen tuottaa, vastuu on tuottajalla

Kansainvälisyys on tärkeä asia suomalaisessa maataloudessa. Maailman markkinatalouden heilahdukset ja muutokset tuotannossa vaikuttavat paljon myös Suomessa, koska ulkomailta tuodaan meille elintarvikkeita ja maataloustuotteita. Lisäksi Suomessa välimatkat ovat pidempiä ja tuotantoyksiköt ovat yleensä pienempiä kuin muissa meitä lähellä olevissa tuotantomaissa. Nämä tekijät kasvattavat kustannuksia esimerkiksi elintarvikeketjussa. Vaikka tilakoko on Suomessa ollut kasvussa, emme ole pysyneet ulkomaiden vauhdissa, mutta onko siihen tarvettakaan?

Meillä on osaamista ja laatuvaatimuksia, jotka takaavat, että suomalaiset tuotteet ovat laadukkaimpia koko maailmassa. Halutaanko Suomessa kilpailla laadulla vai bulkkituotteella? Tämä onkin meillä ehdoton vahvuus, josta meidän ei tule tinkiä. Lisäksi Suomessa jatkojalostetaan tuotteita monipuolisesti, mikä tuo tuotteille merkittävää lisäarvoa myös vientiä silmällä pitäen. Uskomme, että ihmiset ovat jatkossakin halukkaita käyttämään suomalaisia tuotteita, koska puhtaus, aitous ja laadukkuus ovat tekijöitä, jotka vetoavat kuluttajiin.

Suomalaisen maatalouden heikosta kannattavuudesta puhutaan tänä päivänä paljon. Suomalaisen ruuan hinta on korkeampi kuin muualla maailmassa tuotetun ruuan hinta. Hinta kyllä on korkeampi, mutta onko ruoka silti kallista, kun otetaan laatu ja turvallisuus huomioon? On myös muistettava, että suomalainen lainsäädäntö vaatii suomalaiselta ruualta paljon enemmän verrattuna esimerkiksi amerikkalaiseen tuotantoon.

Tavalliselle kuluttajalle lause ”suomalainen ruoka on laadukasta” ei välttämättä aiheuta muuta kuin olan-kohautuksen. Kuluttajien tietoisuus ruuasta, sen tuottamisesta ja laadusta on koko ajan kasvamaan päin. Nyt olisi viimein korkea aika todistaa konkreettisesti ja käytännön esimerkein ensin suomalaisille ja sen jälkeen muillekin maille suomalaisen ruuan puhtaus ja laatu. Siinä voisi olla etujärjestöille ja meille tuleville agrologeille tehtävää kerrakseen. Vaikka tuotteemme ovat laadukkaita, meillä on silti paljon opittavaa myös muilta maailman tuottajilta ja alan toimijoilta.

Meillä opiskelijoilla on erittäin loistavat mahdollisuudet perehtyä myös muiden maiden ruuan tuotantoon ja ottaa oppia myös heiltä. Koulun kautta on mahdollista lähteä vaihto-opiskelemaan käytännössä minne päin maailmaa vain. Tämä jos mikä on kansainvälisyyttä nykypäivänä. Vaihto-opiskelijoita saapuu myös Suomeen ja Iisalmeen tutustumaan suomalaiseen maatalouteen, kulttuuriin ja talven pakkasiin. Vaihto-opiskelijoina pääsemme näkemään kohdetilan tavat tuottaa ruokaa ja harjoittaa maataloutta. Näiltä reisuilta tarttuu jokaisen opiskelijan mukaan paljon asioita, joita voi hyödyntää tulevassa toimessaan.

Me tulevana maatalouden asiantuntijoina ja tuottajina olemme vastuussa siitä, että Suomessa tuotetaan jatkossakin korkealuokkaisia tuotteita ja että pysymme kansainvälisen kehityksen etujoukoissa!

Kansainvälisyyden hurmaa Savonialla

1.12.2016 Savonian Iisalmen kampuksella järjestettiin International Seminar on Challenges of Digitalization and Education, jolla juhlistettiin kansainvälisen opiskelumoduli Multipron 10-vuotista taivalta. Tapahtumassa oli esityksiä, joissa puhui Savonian opettajia sekä kansainvälisiä yhteistyökumppaneita. Tämän lisäksi paikalla oli luonnonvara-alan työelämän edustajia.

Multipro on Savonia-ammattikorkeakoulun kehittämä kansainvälinen opiskeluohjelma, jonka kesto kolme kuukautta. Eri puolilta maailmaa tulevat opiskelijat voivat suorittaa opintoja kolmesta eri tutkinto-ohjelmasta, joita ovat sosionomi, sairaanhoitaja ja agrologi. Opinnot koostuvat luennoista, tiimityöskentelystä ja projekteista. Opiskelu huipentuu portfolion tai blogin tekemiseen sekä päättöseminaariin.

Kansainvälisiä näkökulmia opiskelusta ja maataloudesta

Kansainvälisyyspäivä alkoi seminaarilla. Seminaarin avasi luonnonvara-alan koulutuspäällikkö Petri Kainulainen. Savonian kansainvälisen strategian esiteli Savonian varapresidentti Mikko Vuoristo.

Multipro-ohjelmasta ja sen tulevaisuudesta puhui Multipro-koordinaattori Marjatta Kumpulainen. Itävaltalainen yhteistyökumppani Beate Kralicek sekä itävaltalaiset vaihtoon osallistuneet opiskelijat kertoivat vaihtoon liittyvistä haasteista.

Savonian luonnonvara-alan opettaja ja maailman viljelijäjärjestön WFO:n naisten komitean puheenjohtaja Kati Partanen puhui naisviljelijöiden asemasta sekä kansainvälisyyden merkityksestä maataloudelle. Seminaarin viimeisen puheenvuoron käytti Ardita Jahja-Hoxha, joka toimii Savonian tki-asiantuntijana. Puheenvuoro käsitteli Savonian ja Prishtinan yliopiston yhteistyössä tekemää TAGAK-projektia, jossa koulutettiin maatalousneuvoja.

Tapahtumassa oli myös messualue. Savonian hankkeet sekä työelämänverkostot olivat esillä messualueella. Tämä mahdollisti vieraiden ja opiskelijoiden verkostoitumisen työelämän kanssa.

Opiskelijoille oli esillä mahdollisia harjoittelupaikkoja sekä opinnäytetöiden aiheita. Messujen sulkeuduttua päivä jatkui teematilaisuudella. Tilaisuuteen kuului työpajoja sekä hankkeiden esittelyjä.

Yhteistyötä Itävaltaan

Yksi Multipron kansainvälisistä yhteistyökumppaneista on Beate Kralicek. Kralicek on kotoisin Itävaltasta ja hän kouluttaa maatalousopettajia työkseen. Hän on työskennellyt Erasmus-koordinaattorina 17 vuoden ajan. Erasmus on ohjelma, jonka avulla järjestetään opiskelijavaihtoja korkeakoulutasolla Euroopassa. Aikoinaan Kralicek valikoitui koordinaattoriksi, koska hän pitää matkustelusta ja on kielitaitoinen.

Kralicekin odotukset kansainvälisestä päivästä olivat korkealla. Hän halusi uutta tietoa maatalouden tapahtumista sekä nähdä, miten Savonialla työskennellään. Tapahtumassa Kralicek esitteli sikäläistä kansainvälistä opintotoimintaa yhdessä opiskelijoidensa kanssa. Tämän lisäksi hän pääsi keskustelemaan Savonian koordinaattoreiden kanssa Multipron tulevaisuudesta.

Yhteydenpito koordinaattoreiden ja Kralicekin välillä on säännöllistä, koska Savonian Iisalmen kampukselle saapuu vuosittain Multipro-opiskelijoita. Kaiken kaikkiaan tähän kansainvälisyystapahtumaan osallistuminen oli Beaten mielestä palkitsevaa.

Teksti: Mirka Kortelainen, Veera Kuikka ja Vilma Waldén

Kotikansainvälistyminen SAVONIALLA

Kansainvälistyäkseen Savonia-ammattikorkeakoulussa ei tarvitse lähteä Iisalmen kampusta kauemmas. Tammikuussa 2016 Iisalmeen saapui neljä agrologiopiskelijää Itävallasta sekä sairaanhoitajaopiskelijoita Espanjasta ja Slovakiasta. Tehtävämme kansainvälisinä tutoreina oli olla vaihto-opiskelijoiden vertaistukena vaihtoon ja siihen liittyvien kysymysten ja ongelmien ratkomisessa ennen Suomeen tuloa sekä opiskelijavaihdon olon aikana.

Aluksi jännitimme kielitaitomme riittävyttä. Vaikka keskustelun kummallakaan osapuolella sanat eivät olleet englanniksi täysin hallussa, keskustelusta tuli koko ajan sujuvampaa. Tärkeintä onnistuneessa kommunikoinnissa ei siis ole täydellinen kielitaito, vaan halu ymmärtää toista.

Kokemuksen jälkeen voimme todeta, että kansainvälinen tutorointi antaa enemmän kuin ottaa. Vaikka tutorointi on koulutyötä muiden opintojen ohella ja siitä saa opintopisteitä, on työn määrä vähäinen saatuaan hyötyyn nähdessä. Talven aikana erityisesti kielitaito sekä itsevarmuus parani. Keskustelut Suomen ja Itävallan maatalouden eroista avasi näkemystämme maataloudesta Suomen rajojen ulkopuolella ja kehitti näin myös ammatillista osaamista.

Vaihto-opiskelijoiden kolmen kuukauden opiskelu aika Suomessa kului nopeasti. Tutor-toiminnan ohessa meistä tuli hyviä ystäviä ja vietimme myös vapaa-aikaa yhdessä. Olemme pitäneet yhteyttä vaihto-oppilaisiin myös heidän lähtönsä jälkeen. Osa vaihto-opiskelijoista osallistui Multi-pro:n kymmenvuotisjuhlaan Iisalmessa, jolloin tapasimme jälleen.

Mikä on tutor?

Tutor on opiskelija, joka on tukena ja oppaana myöhemmin aloittaneiden vuosikurssien opiskelijoille. Tutorit auttavat opiskelijoita tutustumaan toisiinsa ja oppilaitoksen toimintaan sekä luovat hyvää yhteishenkeä. Kansainvälinen tutor on tukena Suomeen ulkomailta tuleville vaihto-opiskelijoille.

Angela Hauer
Amstetten, Itävalta

Miksi lähdit ulkomaille opiskelemaan?

Vaihto-opiskelu on ainoa mahdollisuus lähteä ulkomaille pidemmäksi aikaa. Suurin syy päätökselleni oli kuitenkin se, että myös kaksi ystävääni päättivät lähteä. Yksin en olisi ollut tarpeeksi rohkea.

Miksi tulit juuri Suomeen?

Suomi on mahtava. Koulustamme tarjottiin mahdollisuutta lähteä Suomeen ja myös kälyni oli vaihto-opiskelemassa Suomessa. En ymmärtänyt, kuinka kaunis maa Suomi on ennen kuin aloitin vaihto-opiskelujaksoni.

Mikä on paras muistosi Suomesta?

Revontulien näkeminen. Ne tunnit, kun katselimme revontulia, olivat sanoinkuvaamattoman mahtavia.

Mikä oli yllättävintä Suomessa?

Itävallassa lounastaukomme kestää noin tunnin. Syömme rauhasa, juomme kahvia ja juttelemme. Suomessa lounastauolla on kauhea kiire. Toinen yllätys oli puhelukulttuuri. On täysin normaalia, että suomalaiset istuvat samassa huoneessa puhumatta toisilleen pitkiäkin aikoja. Itävallassa se ei olisi mahdollista tai sitä pidettäisiin epäkohteliaana. Kun menin takaisin kotiin, kulttuuri kotona tuntui oudolta. Ehkä Suomessa opin kuuntelemaan?

Millaisen kokonaiskuvan sait suomalaisesta maataloudesta?

Suomi on valtava maa Itävaltaan verrattuna. Suuri osa pinta-alasta on vettä, joten luulen, että sitä voi verrata Itävaltaan. Suomessa näimme paljon erilaisia, mutta vain isoja maatiloja. Luulen, että Suomessa on sama ongelma kuin Itävallassa. Suuret tilat kasvavat ja pienet jäävät jalkoihin. Surullista, mutta totta.

Mitä vaihto-opiskelu antoi sinulle?

Koin seikkailuja ja tapasin ihania ihmisiä. Opin nauttimaan jokaisesta hetkestä, Itävalta kun on hyvin hektinen maa. Meillä ei ole aikaa millekään, joten Suomessa opin keskittymään asioihin, jotka ovat minulle tärkeitä.

Mitkä ovat tulevaisuudensuunnitelmasi?

Ensin haluan suorittaa tämän hetkiset opintoni loppuun. Seuraavaksi aion hankkia töitä. En tiedä, tahdonko keskittyä opettamiseen vai toimia maatalouskonsulttina. Työskenteleminen myös graafisena suunnittelijana ja aiontulevaisuudessa työskennellä itsenäisenä suunnittelijana. Paras on vasta edessä, joten tulevaisuudensuunnitelmani ovat vielä avoimena.

Tobias Lang
Eberschwang, Itävalta

Miksi lähdit ulkomaille opiskelemaan?

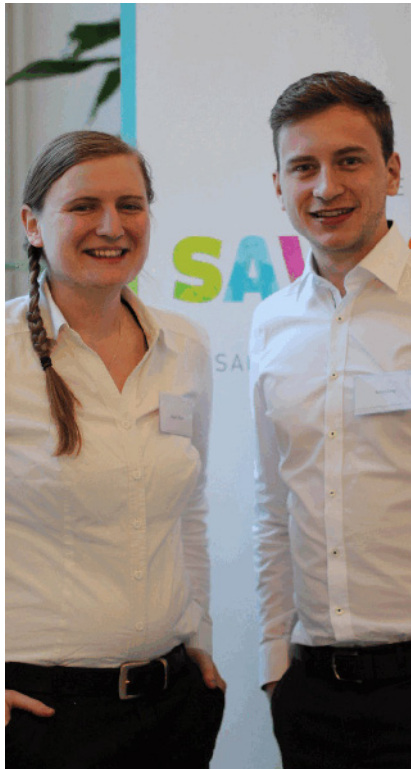
Yksi syy oli englannin kielitaitoni parantaminen. Toiseksi halusin myös kansainvälistyä ja tutustua uusiin ihmisiin, erityisesti muihin opiskelijoihin.

Miksi tulit juuri Suomeen?

Yliopistostamme on ollut useita opiskelijoita Suomessa ja he ovat olleet tyytyväisiä vaihtoon. He näyttivät minulle paljon videoita ja kuvia. Valitsin Suomen myös siksi, että Suomessa suorittamani opinnot voidaan hyväksilukea opintoihini Itävallassa.

Mikä on paras muistosi Suomesta?

Kulttuuri. Minusta oli mukavaa päästä tutustumaan suomalaisten elämäntyyliin. Erityisesti saunakulttuuri oli aivan uutta minulle. Kävimme erilaisissa saunoissa ja saimme kokea erilaisia saunaperinteitä, esimerkiksi vihtomisen. Hyvin erikoinen kokemus minulle oli myös avantouinti.

Angela Hauer ja Tobias Lang.

Mikä oli yllättävintä Suomessa?

Koko aika Suomessa oli yllättävää. Joka päivä opin lisää perinteistä, kulttuurista ja maataloudesta Suomessa. Suurin yllätys oli kuitenkin revontulet. Näky oli henkeäsalpaava.

Millaisen kokonaiskuvan sait suomalaisesta maataloudesta?

Lyhyt kasvukausi, epäsäännöllinen sade ja turvemaat tekevät mielestäni maanviljelystä Suomessa haastavaa. Muihin Euroopan maihin verrattuna Suomessa tilat ovat useammin perhetiloja. Elintarvikkeet ovat Suomessa laadukkaita ja valvontaa tarkkaa. Mielestäni maitotuotteiden kulutus on melko korkeaa Suomessa ja vihannekset ja hedelmät kaupassa korkeasti hinnoiteltuja muihin tuotteisiin verrattuna. Suomessa on myös paljon metsätaloutta. Suomalaiset eivät osta kovin paljon luomutuotteita, joiden hinta on melko korkea. Sen sijaan he suosivat "tavallisia" elintarvikkeita, joiden tiedetään olevan hyvälaatuisia.

Mitä vaihto-opiskelu antoi sinulle?

Sain kansainvälistyä ja parantaa englannin kielen taitojani. Aluksi vieras kieli ja kulttuuri tekivät työskentelystä haastavaa, mutta yhteistyö helpottui ajan kuluessa. Opin myös paljon uutta maan ja metsätaloudesta. Sain myös luotua yhteyksiä opiskelijoihin, opettajiin sekä muihin maatalousalan ammattilaisiin Suomessa. Vaihto-opiskelukujakson aikana itsevarmuuteni kasvoi, joka on tärkeä etu ajatellen tulevaa ammattiani opettajana.

Mitkä ovat tulevaisuudensuunnitelmasi?

Vuonna 2017 saan opintoni Wienissä päätökseen. Valmistumisen jälkeen lähdän ehkä taas ulkomaille opiskelemaan kasvatustieteiden maisteriksi.

Teksti: Sonja Martikainen ja Markku Pitkänen
Kuva: Roosa Partanen

Hannele Tams

kun maailma vetää sinua puoleensa

Kuka mahtaakaan istua huoneessa, jossa suurin osa opiskelijoista taitaa ainakin kerran vierailla opintojensa aikana? Oletko koskaan pysähtynyt miettimään sitä? Annetaan Hannele Tamsin kertoa vastaus tähän kysymykseen.

Tansanian lämmöstä Savonmualle

Oli vuosi 2007, kun Hannele Tams aloitti työnsä Savonia-ammattikorkeakoulussa. Takana oli pitkä työputki saman järjestön leivissä. Vuosia oli kertynyt tässä virassa peräti 12 ja kehitysyhteistyön merkeissä Hannele oli työskennellyt jopa Tansaniassa asti. Tätä ennen Hannele Tams oli ehtinyt valmistua kasvatustieteiden maisteriksi ja hankkia työkokemusta muun muassa koulukuraattorin ja sosiaalialan töistä. Ehtivänä ihmisenä hän on myös työskennellyt vapaaehtoistyöntekijänä järjestössä, josta tuli aikanaan hänen työpaikkansa. Hän on ollut mukana järjestön erilaisissa kansainvälisissä hankkeissa – Me Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat olemme siis osaavissa käsissä.

Palataan takaisin vuoteen 2007. Vuodet olivat vierineet ja Hannelen mielessä oli alkanut kyteä ajatus siitä, olisiko aika tehdä jotain muuta. Hannelen silmiin osui työpaikkailmoitus Suomen Savosta. Meidän opiskelijoiden onneksi Hannele päätti kokeilla onneaan ja hakea avoinna olevaa työpaikkaa. Hänen tarkoituksenaan oli tulla viettämään eräänlaista väliavuotta ja hakemaan uutta näkökulmaa kansainvälisyyteen Savoniassa ja palata sitten muihin tehtäviin, mutta toisin kävi.

Vuosi vaihtui seuraavaan ja yhteensä vuosia onkin nyt kertynyt jo yhdeksän.

Yksi työttömä, monta erilaista tehtävää

Työskentely Savoniassa on selvästi maittanut, kuten kuluneista vuosista voi huomata. Hannele Tams kertookin viihtyvänsä työssään. Jokainen voi huomata sen astuessaan työhuoneeseen, jossa odottaa aina aurinkoisesti hymyilevä Hannele. Ehkä Tansanian aurinko on kulkeutunut hänen mukanaan tänne Savoan. Osasyynä Hannelen viihtymiseen Savoniassa hän sanoo olevan työnsä monipuoliset tehtävät,

johon lukeutuvat sosiaalialan opiskelijoiden opettamista sekä kaikkien alojen kansainvälisyysasioiden huolehtiminen. Kahta samanlaista päivää tuskin tulee tässä työssä vastaan. Hannelen arkipäivään sisältyy myös opiskelijoiden kannustaminen ulkomaille ja ulkomaisten opiskelijoiden houkuttelu Suomeen. Tässä kohtaa täytyy paljastaa, että Hannele Tams saattaa olla yksi pääsyyllinen sille, miksi toinen haastattelijoista vietti kesän Itävallassa. Hannele selvästi hallitsee hommansa.

Edellä mainittujen työtehtävien lisäksi Hannelen toimenkuvaan kuuluu ohjata niin tulevia kuin

lähteviäkin vaihto-opiskelijoita. Hän myös auttaa ulkomaalaisia opiskelijoita käytännön asioissa sekä Savonialla vierailevia ulkomaalaisia vierailijoita. Hannele paljastaa täyttäneensä uransa aikana monenlaisia papereita lähettäessään opiskelijoita ulkomaille. Joten jos harkitset lähteväsi ulkomaille harjoitteluun, voit olla huoletta paperiasioiden suhteen. Viimeisenä, muttei kuitenkaan vähäisimpänä, kuuluu tämän monitoimimaisen työtehtäviin ylläpitää suhteita ulkomaisiin kouluihin, harjoittelutiloihin ja muihin organisaatioihin. Hannelen ansiosta ulkomailta löytyy vaivattomasti opiskelijoille harjoittelupaikkoja.

Kansainvälisyys ja kielet sydämenasiana

Kysyessämme, mikä työssä on parasta, antoi Hannele Tamsin tämän kaltaisen vastauksen: ”Parasta työssäni on erilaisten ihmisten tapaaminen ja työskentely nuorten kanssa.” Ehtaan savolaiseen tapaan vastaus ei jäänyt siihen, vaan Hannele jatkaa kertomustaan. Hän kertoo pitävänsä siitä, että saa työssään käyttää eri kieliä ja pystyy jatkamaan Tansaniassa alkanutta työtä kansainvälisyyden parissa. Savonian kansainvälisyystutoripiskelijat saavat Hannelelta lämpimän kiitoksen. Kansainvälisyystutorit ovat korvaamaton apu vaihto-opiskelijoiden kanssa ja Hannele työskentelee heidän kanssaan mielellään. Huonoja puolia Tams ei työstään keksi, vaan puhuu ennemminkin haasteista. Oman haasteensa työhön tuo sen monipuolisuus. Koko ajan on oltava monta rautaa tullessa, eikä voi keskittyä vain yhteen asiaan. Myös täysin vieraat kielet, esimerkiksi asiakirjoissa,

ovat haasteellisia. Oman mausteensa tähän kaikkeen tuovat maailman tapahtumien aiheuttamat yllätykset, jotka pystyvät pistämään kaiken sekaisin kerralla. Hannele kertoo, että yksi hänen uransa ikimuistoisimmista tapahtumista oli Islannin tuhkapilven aiheuttama kaaos vuonna 2010. Lentoliikenteen pysähtyminen kaikki meni sekaisin, vaihdossa olleet eivät päässeet takaisin kotimaahansa eikä Suomesta-kaan päässyt mihinkään. Muita ikimuistoisia hetkiä ovat olleet opiskelijoiden järjestämät kansainvälisyysillanvietot.

Jos olisin luonnonvara-alan opiskelija...

Haastattelu on edennyt vaikeimpaan kysymykseen: Minne Hannele itse lähtisi harjoitteluun, jos olisi luonnonvara-alan opiskelija. Kepeä naurahdus siivittää hänet vastaukseen, jossa on enemmän vaihtoehtoja kuin irtokarkkipussissa. Ensimmäisenä esille nousee Uusi-Seelanti, joka on tullut varmasti monelle tutuksi Taru Sormusten Herrasta -elokuvien päänäyttämönä. Juuri tästä syystä Hannele haluaisi lähteä sinne, vaikka hetken päästä esille tulivat toki maan suuret maatilat. Uusi-Seelanti on kuitenkin kaukana Suomesta, joten Hannelen vastauksessa nousevat esille Pohjoismaat, erityisesti Ruotsi. Pohjoismaissa valttikorteiksi nousevat samankaltainen kulttuuri ja mahdollisuus kehittää omaa ruotsin kielen taitoa. Hevosihmisinä Hannele lähtisi Australiaan, jossa laukkatallit avaisivat toisenlaisen maailman kuin mitä Suomessa on mahdollisuus nähdä. Väläyttääpä Tams senkin asian, että Aasiassa ei ole vielä suoritettu yhtään maatalousharjoittelua.

Älä harkitse, vaan lähde!

Otsikossahan se tuli, nimittäin Hannele Tamsin terveiset ulkomaan harjoittelua harkitseville opiskelijoille. Opiskelun aikana on huippumahdollisuus lähteä ulkomaille, sillä silloin saat apua käytännön järjestelyihin ja matkan rahoitukseen samalla, kun opinnot etenevät. Miksi siis hunkata tämä oiva tilaisuus? Ulkomailta opiskelijalle avautuu hieno mahdollisuus luoda kontakteja, joista voi olla hyötyä myöhemmin elämässä. Hannele kertoo, että valmistumisvaiheessa olevia opiskelijoita eksyy hänen työhuoneeseen katumaan sitä, etteivät he lähteneet ulkomaille harjoitteluun. Älä siis liity tähän joukkoon, vaan anna Hannelen lähettää sinut hankkimaan unohtumaton kokemus maailman ääristä!

Tamsin pikaohjeet ulkomaille aikovalle

- Mieti, mitä haluat
- Minne haluat ja miksi
- Hoida käytännön asiat (rahoitus, vakuutus, liput)
- Tutustu paikkaan etukäteen
- Opettele pari sanaa kohdekielellä
- Pakkaa hammasharja, passi ja lentolippu
- Avoimin mielin matkaan!

Suosituimmat harjoittelu-kohteet Luonnonvara-alan opiskelijoilla:

- Pohjois-Amerikka
- Ruotsi
- Norja
- Australia
- Keski-Eurooppa

Teksti: Anni Reinikainen ja Neea Heinonen
Kuva: Salla Ruuhinen

Älä siis liity tähän joukkoon, vaan anna Hannelen lähettää sinut hankkimaan unohtumaton kokemus maailman ääristä!

Agrologin haastattelu

ulkomaan vaihdosta

Syksyn iltahämärässä matka käy Varpaisjärven Karsanlahteen Tuomas Hyvösen tilalle. Hän on valmistunut Savoniasta agrologiksi vuonna 2011. Hänen tilallaan on nykyään 65 lypsylehmän pihatto, joka valmistui vuonna 2013. Opiskeluaikoinaan ulkomailla Uudessa-Seelannissa ja Ruotsissa harjoittelussa ollut nykyinen maatilan isäntä lupautui kertomaan hieman harjoittelusta ja kokemuksistaan vastaamalla muutamiin haastattelijan esittämiin kysymyksiin.

Millaisena koit ulkomaan harjoittelun opiskeluaikana?

-Harjoittelu ulkomailla oli avartava kokemus. Halu kokeilla jotain uutta ja jännittävää oli suuri syy lähteä kokeilemaan maatalousharjoittelua ulkomaille. Samalla kielitaito kehittyi matkan aikana, kun pääsi puhumaan muutakin kuin suomea.

Miten harjoittelu ulkomailla vaikutti mielikuvaasi maataloudesta?

-Ongelmat maataloudessa ovat muuallakin maailmassa samanlaisia, kuin täällä kotipuolessa. Tapoja tuottaa on erilaisia ja jokaisessa maassa on mahdollista myös pärjätä maatalouden saralla, kunhan tekee asioita oikein ja määrätietoisesti. Suomen kohdalla maidontuotannossa ei kannata lähteä kilpailemaan muita maita vastaan maidon määrässä, vaan hyvin tuotettu ja laadukas maito on se juttu millä Suomessa tulevaisuudessa pärjätään.

Toiko harjoittelu ulkomailla uusia ideoita tai innovaatioita nykyiselle tilallesi?

-Ulkomaan harjoitteluista jäi kyllä ideoita mieleen. Esimerkiksi laidunnukseen sai uusia näkökantoja ja tapoja Uudesta-Seelannista. Samalla myös Uuden-Seelannin tapa tuottaa maitoa mahdollisimman pienin kustannuksin jäi mieleen ja on tuonut malttia kustannuksiin ja hankintoihin. Ruotsissa maatalouden toimet ja ideologia olivat suhteellisen samanlaisia kuin Suomessa.

Savonian mahdollisuudet ulkomailla

Savonia ammattikorkeakoulussa on hyvät mahdollisuudet päästä harjoittelemaan ulkomailla. Ensimmäisenä ja kolmantena vuonna opiskelijoilla on mahdollisuus lähteä harjoitteluun ulkomaille. Myös muitakin opintoja voidaan suorittaa ulkomailla kansainvälisesti. Savonialla on paljon yhteistyökumppaneita maailmalla. Yhteistyömaita ovat esimerkiksi Ruotsi, Iso-Britannia, Uusi-Seelanti, Kanada, Islanti, Saksa ja Australia.

Teksti: Mikko Heiskanen

Kesä Itävallassa

Neea Heinonen vietti agrologikoulutuksensa ensimmäisen kesän maatilaharjoittelun Itävallassa. Hän kertoo omia ajatuksiaan ja huomioitaan kuluneesta kesästä. Oliko kesä sellainen kuin etukäteen saattoi kuvitella?

Vitsistä todeksi

Rehellisesti sanottuna en ollut koskaan edes haaveillut lähteväni ulkomaille töihin. Jos joku olisi kertonut, että vietän kolme ja puoli kuukautta työskennellen ulkomailla, olisin aivan varmasti nauranut vedet silmissä. Kuitenkin nyt reilu vuosi myöhemmin voin kertoa kokeneeni tämän. Aika on ehkä jo hieman kullannut muistoja, mutta kaiken kaikkiaan harjoittelu oli hieno kokemus.

Kaikki alkoi siitä, kun pääsin opiskelemaan Savonia-ammattikorkeakouluun agrologiksi. Ensimmäiseen opiskeluvuoteen kuuluu maatilaharjoittelu, joka on mahdollista suorittaa myös ulkomailla. Tämä ilmeni minulle ensimmäisessä harjoitteluinrossa.

Tuolloin sanoin vanhemmilleni ihan vitsillä, että lähen ulkomaille harjoitteluun. Heiltä ei vastaväitteitä kuulunut, joten päädyin täyttämään hakemuksen. Ajattelin voivani perua koko jutun, kunhan löytäisin sopivan harjoittelutilan Suomesta. Kuukaudet kuluivat, enkä kuitenkaan etsinyt tilaa Suomesta. Näin ollen päädyin kuin päädyinkin ulkomaille maatilaharjoitteluun.

Michlbauer, maatila vuoren rinteellä

08.06.2015, sen päivän tulen muistamaan ikuisesti. Finnairin kone kohosi ilmaan Helsinki-Vantaan

lentoasemalta kyydissään enemmän ja vähemmän kauhasta kankea agrologiopiskelija. Olin jättämässä taakseni Suomen varsin harmaalta näyttäneen kesän.

Olin löytänyt, vai pitäisikö sanoa, että minulle oli löydetty, harjoittelutila Itävallan Steiermarkista. Tarkemmin sanottuna tila sijaitsi pienessä kylässä nimeltään Neuberg an der Mürz. Steiermark, englanninkieliseltä nimeltään Styria, on Itävallan toiseksi suurin osavaltio ja sijaitsee maan kaakkoisosassa. Osavaltion hallinnollinen keskus on Graz, joka on Steiermarkin suurin kaupunki. Steiermark tunnetaan Itävallan vihreänä sydämenä ja nimitys on osuva. Alue on hyvin metsäistä ja vuoristoista seutua.

Harjoittelutilani on Suomen mittapuulla pieni, mutta sitäkin erikoisempi. Ainakin itselleni oli järkytys se, että tila sijaitsee vuorenrinteillä. Valehtelematta voisin väittää, että Suomessa tilan pellot olisivat oikein mainioita laskettelurinteitä. Eroa merenpintaan on noin 900 metriä ja Schneealm-vuoren korkein kohta on ”vaatimattoman” kahden kilometrin korkeudessa.

Tilan pääelinkeino on emolehmätalous ja maatilamatkailu. Michlbauerin tilalla peltoa on 40 hehtaaria ja metsää 180 hehtaaria. Osa pelloista on

ainoastaan laidunnuskäytössä, koska niillä ei pysty ajamaan traktorilla. Lisäksi tilalta löytyy nelisenkymmentä emolehmiä, vasikoita sekä kaksi sonnia. Tuotetun lihan tila käyttää lähinnä itse ja tilalla harjoitetaan pienimuotoista suoramyyntiä. Majoitettaville vieraille tarjoillaan joka ilta illallinen.

Eläimet eivät rajoitu pelkästään nautoihin, vaan elämää tilalla riemastuttavat lampaat, kanat, kissat, koirat ja hevoset. Menoa ja vilskettä oli tarjolla varsinkin lampaiden osalta, jotka onnistuivat karukaamaan aitauksesta kuin aitauksesta.

Maatilamajoituksessa on viisi huonetta ja vierailijoita niihin mahtuu yhteensä 16. Tilan omistavat isäntäpari Brigitte ja Manfred Holzer, jotka edustavat jo yhdeksättä sukupolvea Michlbauerissa. Heillä on neljä lasta, ja tilalla oli myös kaksi itävaltalaisista harjoittelijaa minun lisäksi.

Hieman erilaisempi maatalousharjoittelu

Sana maatilaharjoittelu tuo varmasti monelle mieleen maatilien eläimistä huolehtimisen ja peltotyöt. Ei ehkä osaisi ajatella, että se sisältää suurimmaksi osaksi ruuanlaittoa, siivoamista ja tarjoilua. En minäkään osannut. Olin varautunut tähän, koska asiasta oli kerrottu minulle etukäteen. Kuitenkin se oli päätyöni, johon en ollut osannut varautua. Ensi järkytys oli suuri.

Maataloustyöt jäivät kesän aikana vähäisiksi, mutta onneksi tilan isännältä löytyi iltaisin aikaa keskustelulle, jotta sain tehtyä harjoitteluuni liittyvät maatalouspuolta koskevat tehtävät. Huomioideni perusteella voisin todeta, että Itävallan maaseudulla eletään suomalaisen näkökulmasta vanhaa aikaisessa järjestyksessä. Isännän toimenkuvaan kuuluu maataloustyöt ja emäntä huolehtii pääraukennukseen liittyvistä askareista.

Tavallinen päiväni tilalla alkoi puoli seitsemältä, jolloin autoin vierailijoiden aamupalan valmistuksessa. Tämän jälkeen oli vuorossa oma aamupala, jolloin keskusteltiin mitä kyseisenä päivänä tapahtuisi. Yleensä aamu jatkui keittiössä päiväruokaan asti. Työtehtäviini kuului seuraavan päivän leivonnaisten valmistus ja aamupalan tarjoilu vieraille. Päiväruuan jälkeen olikin päivän paras osuus, eli vajaan kahden tunnin mittainen tauko, jonka jälkeen palasin siivoamaan tai tekemään puutarhatöitä. Iltapäivällä keittiö kutsui jälleen luokseen vierailijoiden illallisen merkeissä ja päivä päättyi yleensä kahdeksan ja yhdeksän välissä.

Kotitaloustöiden vastapainoksi pääsin välillä tutustumaan tilan muihinkin töihin, jotka koostuivat lähinnä kunnostustöistä, nurmikon leikkuusta ja eläinten huolehtimisesta. Mieleenpainuvien kokemusten työntekoon liittyen olivat ne kaksi päivää, jotka vietin Schneealm-vuoren huipulla olevalla tilalla juuston valmistuksen parissa.

Kesäni ei ollut aivan kokonaan pelkkää työntekoa, vaan myös lomapäiviä mahtui useampi. Suosittelemkin, että ulkomaille lähtiessä muistaa vaatia myös niitä vapaapäiviä. Kokemus voi jäädä hyvinkin yksipuoliseksi, jos raataa koko harjoittelunsa ajan. Sain tilalta käyttööni auton, joten Steiermark tuli tutuksi ja kruunun jalokivenä oli tietenkin muuttaman päivän vierailu Itävallan pääkaupungissa Wienissä, jonne allekirjoittanut saattoi jättää palan sydäntään.

Kaiken kaikkiaan olen nykyisin tyytyväinen kokemukseeni, vaikka kesän jälkeen kotiin palattua päälimmäisenä tuntemuksena olikin pettymys. En ehkä voi väittää palanneeni takaisin parempana maanviljelijänä, mutta ainakin ruuanlaittotoimintani paranivat huomattavasti.

Kesä toi mukanaan roppakaupalla lisää itsevarmuutta ja omistanpahan nyt kokemuksen, josta voin sitten vanhana kertoa jälkipolville.

Itävalta maatalousmaana

Itävallassa tuotetaan itse noin 80 prosenttia maan tarvitsemista elintarvikkeista, mutta maatalouden osuus bruttokansantuotteesta on vain 1,5 prosenttia ja se työllistää noin 5,5 prosenttia maan väestöstä. Maatalouden käytössä olevia maita on Itävallasta noin 40 prosenttia. Vuoristoista johtuen maatilat ovat pieniä ja tuotantokustannukset ovat

maassa kalliit. Kuten myös meillä Suomessa, maan liittyttyä Euroopan unioniin on maatalous joutunut uudistumaan. Itävallan maatalouden erikoispiirteisiin kuuluu karjanhoito vuoristossa sekä hedelmien ja viinien tuotanto etenkin Alppien itärinteillä. Itävalta kuuluu Euroopassa luomuviljelyn edelläkävijämaihin ja luomuviljely kattaaakin 20 prosenttia maataloudesta. Itävaltalaiset arvostavat luomutuotteita ja ovat valmiita maksamaan siitä hieman korkeampaa hintaa. Itävallassa on vahva maatalamatkailukulttuuri ja jokaisesta kylästä tuntuu löytyvän vähintään yksi tätä elinkeinoa harjoittava tila.

Teksti: Neea Heinonen ja Marjut Luoma

Islanti tuotantotehokasta hevostaloutta

Islanti on tulen ja jään maa, jossa luonnon monimuotoisuus salpaa hengen myös koneelta matkaajalta. Maan suosio matkakohteena on lisääntynyt valtavasti ja turismi onkin Islannin tärkein elinehto talouden kannalta. Ulkomaalaiset ovat tärkeä osa maataloille turismin lisäksi myös työvoimana.

Islannin kaikessa liha- ja kasvi-tuotannossa on kolme peruspilaria: tuoreus, laatu ja turvallisuus. Islannissa tärkeimpiä elinkeinoja ovat kalastus, kalanviljely, karjan kasvatus sekä kasvinviljely.

Kalastus on ollut elinehto jo vuosisatojen ajan ja kala on maan ensisijainen vientituote. Kalastuksessa on käytössä tiukat normit sekä vastuullinen hallinta, jotta kalaa riittää tulevaisuudessakin. Kalanviljelyssä tärkeimpiä kaloja ovat lohi, nieriä ja turska. Islanti on nieriän suurin kasvat-taja. Kalanviljelyssä ei käytetä antibiootteja, muita lääkkeitä tai geenimanipulointia.

Karjan kasvatus

Lampaita on maassa joka puo-lella (n. 2000 kpl/maatila, yli 500 000 kpl koko maassa) ja sen huomaa nopeasti ajaessaan Islannin ympäri. Islannissa liik-

kuessa kannattaa olla varuillaan tienpientareilla olevien lampai-den vuoksi, koska lain mukaan lampaan ylijajaja on korvaus-velvollinen. Lampaat vaeltavat alkukesästä syksyyn vapaina ja niiden ravintona on pääasiassa sammal, ruoho ja marjat. Tämä tuo lampaanlihaan ainutlaatuisen maun ja riistanomaisen vivah-teen. Tuoretta lammasta saa syys-lokakuussa, pakastettua lam-masta saa ympäri vuoden.

Nautakarja on pääasiassa mai-dontuotantoon ja maitotuottei-siin suuntautunutta. S kyr tunne-taan ympäri maailmaa korkean proteiinipitoisuuden sekä alhai-sen rasvapitoisuuden ansiosta.

Lampaiden ja nautojen lisäksi Is-lannissa kasvatetaan siipikarjaa, sikoja ja islanninhevosta lihaksi. Hevonen tuotiin Islantiin 800-lu-vulla muiden kotieläinten kanssa.

Islanninhevon (n. 80 000 kpl koko maassa) on tärkeä maalle monella tavalla, sillä niitä käyte-tään lampaanhoidossa ja turis-missa sekä askellajikilpailuissa. Rotu on pieni ja kestävä, sekä sopeutunut Islannin karuun luon-toon. Sen oma askellaji töltti on nopea ja mukava pitkillä matkoil-la. Islanninhevon on eristetty muusta maailmasta ja hevostar-vikkeiden tuonti maahan on ra-joitettua, jotta tautipaine pysyy pienenä.

Kasvinviljely ja luonto

Islannin ympäristöolosuhteet ovat estäneet sen suuren te-ollistumisen, mikä on auttanut luontoa säilymään puhtaana ja tuottavana. Energia ja vesiva-rastot maassa ovat hyvät. Kas-vihuoneet toimivat geotermi-sellä energialla. Kasviuhuoneissa kasvatetaan suurin osa Islannin maataloustuotteista.

Tärkeimmät tuotteet ovat tomaatti, kurkku, paprika, kaali ja mansikka. Pelloilla (1 % koko maan pinta-alasta) kasvatetaan porkkanaa, raparperia, lanttua, erilaisia kaaleja, erilaisia sipuleita sekä perunaa. Islantilaiset viljelijät haluavat kokeilla uusia kasveja ja lajikkeita. Viimeisimpänä on kokeiltu luomuohraa ja luomurapsia, jotka onnistuivat hyvin.

Kesä Islannissa

Roosa Partanen työskenteli kesän 2016 Islannissa islanninhevosten kasvatusta ja koulutustilalla. Roosa kertoo huomioitaan ja ajatuksiaan ajastaan tilalla. Miten paljon Islannin hevostalous eroaa meidän omastamme?

Työskentelin neljä kuukautta Úrvalshestar-nimisellä tallilla, joka on erikoistunut islanninhevosten kasvatukseen ja kouluttamiseen varsasta täysikasvuisiksi hevosiksi. Talli myy kasvettejaan Euroopan laajuisesti.

Työnkuvaan kuului tallin siisteydestä, hevosten ruokinnasta ja hoidosta huolehtiminen sekä hevosten kouluttaminen ja ratsastaminen. Jokaiselle ikäryhmälle oli oma koulutusohjelma, jonka mukaan edettiin hevoskohtaisesti eri tahtiin. Tärkeää oli, että hevosten kanssa toimiminen on turvallista. Hevosten koulutukseen kuului olennaisesti muun muassa irtokuksutus.

Tallin isäntäväki Svanhildur Hall ja Magnús Lárusson osallistuivat tiiviisti hevosten ratsastamiseen

ja koulutukseen. Molemmat ovat pitkälle kouluttautuneita hevosalan ammattilaisia ja korkean tason tuomareita islanninhevoskilpailuissa. Svanhildur myös kilpailee aktiivisesti.

Työtehtävät ja tehokkuus

Työpäivämme alkoivat kahdeksalta aamulla ja lopuivat ilta-kuudelta. Päivä alkoi hevosten ruokinnalla, heinien jaolla tai viemällä hevosia tarhoihin/laitumille syömään. Heinää pyrittiin säästämään mahdollisimman paljon ja ruohoa hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti. Tuotanto- ja työtehokkuus huomioitiin tallirakentamisessa sekä hevosten siirtelyssä.

Tuotantotehokkuus on lähempänä Suomen karjataloutta

Karsinat olivat suurimmaksi osaksi traktorilla läpiajettavia ja syvennettyjä, jotta niihin rakentui olkipatja. Ne puhdistettiin kerran tai kaksi vuodessa. Tallissa oli kuitenkin muutama niin sanottu siisti karsina, joissa pohja oli muovimattoa. Nämä karsinat oli helppo puhdistaa tarvittaessa sairaskarsinoiksi. Tallista pääsi suoraan maneesiin ja hevoset voitiin päästää suoraan kujaan, joka oli tallin takana. Kujasta he-

voset pääsivät eri hiekkatarhoihin sekä laitumille. Niiden avulla hevosia pystyi erittelemään sekä viemään halutut yksilöt halutun paikkaan laumana.

Paimennusta hyödynnettiin tallilla paljon hevosten siirtämisessä sekä liikuttamisessa. Hevoset koulutettiin paimennukseen lyhyillä harjoituksilla, jotka olivat osa työntekoa. Paimennus kehittää hevosen tilanteenlukutaitoa, tasapainoa ja kestävyyttä sekä hermoja. Hevosia liikutettiin usein juoksuttamalla niitä tien vieressä autolla paimentaen.

Tämä oli tehokas tapa liikuttaa ja kouluttaa suuri määrä hevosia. Kun hevoset liikkuvat tasaista tahtia, niiden annettiin olla, ja jos hevoset hidastivat, niille annettiin lisää painetta esimerkiksi tööttäämällä. Tällä tavoin hevosia opetettiin säilyttämään pyydetty nopeus ja olemaan niin sanotusti vastuullisia nopeudessaan. Puolessa välissä matkaa hevosten annettiin levähtää ja laiduntaa.

Islannin hevostalous, mitä minä näin ja koin, on mielestäni tuotantotehokkaampaa ja lähempänä Suomen karjataloutta kuin hevostaloutta. Hevoset ovat suurissa laumoissa ja yhteen yksilöön käytetään vähemmän aikaa. Silti kaikki olivat terveitä ja turvallisia hevosia käsitellä.

Teksti: Roosa Partanen ja Marjut Luoma
Kuva: Roosa Partanen

Lenkkiseuraa *alpakoista*

Alpakat ovat harvalle tuttuja eläimiä, vaikkakin ne ovat yksi maailman vanhimmista ihmisen jalostamista lajeista. Alpakka on eteläamerikkalainen kamelieläin, joka on läheistä sukua vikunjalle, guanakoille ja laamalle. Se on kotoisin Perun ja Chilen rajavuoristosta Andien tasanteilta entisen inkavaltion alueelta.

Väriykseltään alpakka voi vaihdella valkoisesta ruskeaan, harmaaseen ja mustaan, ja lisäksi väritys voi olla laikullinen tai tasainen. Alpakka painaa noin 50 - 80 kg ja on säkäkorkeudeltaan 80 - 100 cm, mutta pitkän kaulansa ansiosta sen pää yltää ihmisen silmien tasolle. Tiineys kestää 11,5 kk ja kerrallaan syntyy yksi vasa. Alpakat elävät yli 20-vuotiaaksi.

Alpakan villa on maailmanlaajuisesti tärkein syy niiden kasvattamiseen. Ne keritään lampaiden tavoin yleensä kerran vuodessa ja yhdestä alpakasta saadaan noin 3-4 kiloa villaa. Alpakan ensimmäinen villa on sen elämän hienoin ja jokainen kerintäkerta hieman paksuntaa kuitua.

Alpakka on seurallinen ja opivainen eläin. Eläin on hyvä totuttaa jo heti ensimmäisestä elinpäivästään lähtien ihmisten käsittelyyn, läsnäoloon ja kosketukseen. Koulutettuna se kulkee riimunarun päässä kuin koira ja sen kanssa voi käydä ulkoilemassa tai harrastaa agilityä.

Ensimmäiset alpakat vietiin Yhdysvaltoihin vuonna 1984, Australiaan ja Uuteen Seelantiin ne saapuivat 1989. Nykyään alpakan kasvatusta on useissa länsimaissa varsin kannattava elinkeino, tosin valtaosa laumoista käsittää alle 10 eläintä.

Etelä-Amerikassa alpakoita pidetään usein puolivilveinä laumoina kuten poroja, ja ne kerätään kokoon vain keritsemistä varten.

Ne laiduntavat Andien vuoristo-
niityillä 3500 ja 5000 metrin välillä Perussa, Ecuadorissa, Pohjois-Boliviassa ja -Chilessä.

Ylitalon moniammatillinen talli

Ensimmäiset alpakat tuotiin Ruotsista Suomeen vuonna 2002 Pirkko Kivikarin, Tommi Ylitalon ja eläinlääkäri Heikki Sirkkolan toimesta. Maatilamatkailuyrityksen ja eläintarhojen "vetonaulana" olon lisäksi alpakasta on kehkeytynyt verraton lemmikkieläin ja joillekin jopa elinkeino, kuten edellä mainituille Pirkolle ja Tommille.

Heillä on Hattulassa Ylitalon moniammatillinen terapia- ja toimintatalli, jossa he kasvattavat alpakoita päämääränään eläinten hyvä terveys, ystävällinen ja tasapainoinen luonne sekä terve rakenne. Ylitalossa kasvatuksen lisäksi koulutetaan eläimiä terapiaikäyttöön. Suomen ensimmäiset testatut terapia-alkakka ja -laama ovatkin Ylitalosta peräisin.

Tallia ja eläimiä vuokraavat sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset omia asiakkaitaan varten. Tila on

tehnyt yhteistyötä toimintaterapeutin kanssa jo vuosia ja vuonna 2016 toimintaa laajennettiin isommalla moniammatillisella joukolla.

Tilalla kehitetään eläinavusteista päivätoimintaa erityisryhmille sekä erilaisia aktiviteetteja lapsille ja nuorille. Vanhustyön kanssa yhteistyötä on jo ollut kauan, eläinvierailut lähiympäristön vanhainkodeissa ja palvelutaloissa kuuluvat Ylitalon alpakoiden vakio-ohjelmistoon.

Työhyvinvointi- ja uniryhmät ovat uusimpia asiakkaita. Tilalla järjestettävään toimintaan kuuluu eläinten hoitoa ja niiden kanssa seurustelua, eläinten valokuvamista, tallissa työskentelyä tai jotain muuta oheistoimintaa.

Tilalla on alpakoiden lisäksi pari ponia, yksi suomenhevonen ja lisäksi tilalla kasvatetaan Välimeren miniaaseja.

Teksti: Iira Kreivillä ja Anni Salomaa
Kuva: Johanna Seppälä

Ylämaankarjan kasvatuksen aloittaminen

Highland cattle on maailman vanhin kantakirjattu rotu. Suomeen ensimmäiset ylämaankarjan naudat saapuivat vuonna 1993. Ylämaankarjan suosio on ollut nousujohteista vuosien saatossa ympäri maailmaa, myös luonnonmukainen tuotanto on kasvattanut suosiotaan.

Ylämaankarjan kasvattaminen on joidenkin kasvatajien mielestä helppo liittää luomuun, sillä karja tarvitsee pääasiassa vain laitumia ravinnokeeseen. Laitumien riittävydestä tulee huolehtia, jotta karjalla olisi aina uusia lohkoja käytettävissään. Laidunkaudella karja ei juuri tarvitse muuta ruokintaa, kunhan käytettävissä olevat laitumet ovat kunnossa ja ravinto riittää kaikille. Jotkut kasvattajat ruokivat eläimiä paalirehulla laitumelle eivätkä käytä väkirehua lainkaan.

Hyvälaatuinen säilörehu on kaiken a ja o, ja yksi rehusato voi riittää karjalle koko vuodeksi. Väki- ja ostorehujen tarve ylämaankarjalla on pieni, vain kivennäisten ja suolojen tarpeen täyttymisestä on huolehdittava.

Vaikka monet luulevat ylämaankarjan kasvattamisen olevan helppoa ja harrastetoimintaa, niin sitä se ei ole. Karjasta on huolehdittava päivittäin; täytyy varmistaa eläinten veden- ja rehunsaanti, puhtaat makuupaikat sekä hyvinvointi.

Valmistautuminen

Ennen karjan hankintaa kannattaa miettiä muutamia asioita valmiiksi: onko rotu itselle ja omalle tilalle sopiva? Mitä kasvatuksella tavoitellaan? Mikä on eläinten käyttötarkoitus ja kasvatuksen tavoite?

Ennen eläinten hankintaa kannattaa miettiä myös eläinmääriä ja kasvatettavien eläinten sukupuolta. Halutaanko kasvattaa esimerkiksi pelkästään emoja vai lisäksi siitossonneja ja hiehoja?

Lisäksi täytyy muistaa, että eläinryhmät eivät saa olla liian lähekkäin toisiaan. Näin vältetään eläinten karkailuilta ja sukusiitokselta.

Myös vuodenajalla on merkitystä eläinten hankintavaiheessa. Eläimet kannattaa hankkia kesän aikaan, sillä silloin karjalla on vehreitä laidunalueita käytettävissään ja eläinten kotiutuminen on helpompaa. Mikäli eläimet tulevat tilalle talvella, tulee aitaukset tehdä valmiiksi ennen pakkasia. Laitumilla tulee olla juomapaikat ja riittävästä vedensaannista on huolehdittava myös talvella. Ruokintapaikkojen ja -häkkien tulee olla laitumilla ympäri vuoden. Myös rehujen menekki on suunniteltava tarkasti. Eläimille tulee rakentaa myös suojapaikkoja, ellei niitä ole valmiina esimerkiksi metsälaitumien muodossa.

Eläinten hankinta

Eläimiä ei kannata ostaa sokkona. Niihin on hyvä tutustua ennen ostopäätöstä esimerkiksi vierailemalla kyseisellä tilalla ja seuraamalla niiden käyttäytymistä. Eläinten jalostukseen kannattaa myös tutustua. Eläinkaupan muistilistasta voi olla hyötyä eläinten ostotilanteessa, sillä siihen eritellään tie-

dot myytävistä eläimistä (esim. EU-tunnus, korvanumero, syntymäaika, kauppahinta, lääkitykset ja sairaudet). Muistilista löytyy esimerkiksi rotuyhdistyksen nettisivuilta. Ennen eläinten ostoa olisi hyvä hankkia elementtiaiotoja kokooma-aitauksien tekoa varten.

Nuoret eläimet kannattaa koota kokooma-aitaukseen ennen laitumelle laskua, jotta ehtivät rauhoittua ja tutustua uuteen ympäristöön. Näin vältetään eläinten karkaaminen. Jos laumassa on myös vanhempia eläimiä, ne voidaan laskea suoraan laitumelle. Vanhemmat osaavat pitää lauman nuorimaiset kurissa.

Karjanpitoa aloittaessa avaintekijöiksi nousevat hyvä valmistautuminen ja huolellinen suunnittelu. Tulevan karjanomistajan on lisäksi omistauduttava työlleen ja elämäntavalleen. Mikäli haluat luonnollisesti elävän karjan, on highland cattle juuri sinulle oiva valinta!

Teksti: Nina Kolehmainen ja Titta Tähtivaara
Kuva: Miisa Tavaststjerna

Siikaa

Villin lännen tunnelmaa

Karjalajit ovat vähemmän tunnettu ja yksi uusimmista Suomeen tulleista lännenratsastuksen alalajeista. Laji on peräisin Amerikasta ja pohjautuu karjapaimenten työhön. Se sai alkunsa paimenten vapaa-ajan vietosta, jossa he ottivat mittaa toisistaan ja hevosistaan.

– Kaikki lähtee karjasta. Karjapaimennuksen edellytyksenä on ymmärtää karjan tarpeita ja toimintaa, sanoo Kaisa Hilska Karjataidon tilalta Liedosta. Tila tarjoaa monipuolisia palveluita, muun muassa karjapaimennuskursseja. Karjapaimenen on tiedettävä, kuinka naudat lähtevät liikkeelle, pysähtyvät ja kääntyvät. Siten hän saa liikutettua ne vaivattomasti laitumelta toiselle aikaa säästäen. Paimenen on omattava hyvä kar-

jasilmä, jotta hän tunnistaa laumasta sairaan oloiset yksilöt ja voi näin ennaltaehkäistä sairauksia. Terve ja hyvinvoiva karja on paimenen ylpeyden aihe. Karjan jälkeen karjapaimenelle tärkein on hevonen. Hevosen on oltava kunnossa ja hyvinvoiva, jotta se jaksaa työskennellä koko päivän. Kun karjapaimen on varmistunut, että karja ja hevonen voivat hyvin ja ovat saaneet syödäkseen, hän huolehtii itsestään.

Hevosen karjavaistoa seuraten

Hyvältä työhevoselta vaaditaan reagoitokykyä ja karjavaistoa. Hilskan mukaan tärkeintä on hevosen ja ihmisen välinen saumaton yhteistyö. – Yhteistyöhön päästään oikeanlaisella koulutuksella, hevosen tahdissa edeten ja sitä kuunnellen, kertoo Anna Porola Rajakorpi Ranchilta Kempeleestä. Rajakorpi Ranch tarjoaa erilaisia hevospalveluita, yhtenä

esimerkkinä karjanpaimennuskursseja.

– Koen, että kun pyynnöt tulevat tarpeesta, teemme ne myös selkeämmin, jolloin hevosen on helpompi ymmärtää mitä haluamme milloinkin, Porola kuvailee. Kaikki haastateltavat tuovat esille, että karjan kanssa työskentely on terapeutista hevoselle ja ihmiselle. Aiemmin ilman karjaa tehdyt harjoitukset voivat selkiytyä hevoselle, kun niille tulee käytännön tarve. Ratsukkoa motivoi paimennuksen hyödyllisyys.

Ulkomaiset juuret

– Suomalainen tilallinen voi hyötynytä lajista esimerkiksi karanneen lauman etsinnässä, sanoo jackaroo Lucas Marshall. Jackaroo on nimitys australialaiselle karjapaimenelle. Marshall kertoo, että Australiassa koneellistuminen on syrjäyttänyt perinteisen karjanpaimennuksen lähes kokonaan. Helikopteri ja muut moottoriajoneuvot ovat korvanneet hevosen. Hevonen on edelleen kätevin hankaliin maasto-olosuhteisiin tultaessa. Hevosella pääsee kaikkialle eikä bensa lopu, kunhan reitiltä löytyy vettä ja ruokaa.

– Amerikassa koneet eivät ole saaneet samassa määrin jalansijaa kuin Australiassa, Marshall toteaa. Cowboy-kulttuuri on vahva ja sillä on pitkät perinteet. Suomessa karjanpaimennusta

pääsee harvoin tekemään niin isosti kuin Amerikassa.

Karjalajit Suomessa

Suomessa laji on uusi eikä harastajia ole vielä paljon verrattuna esimerkiksi kouluratsastukseen. Paimennuksen suosio on kasvanut viimevuosien aikana. Lajin valttikortti on se, että siinä ratsastaminen on toissijainen asia. Keskittyminen on karjassa tai naudassa, jota kuljetetaan paikasta A paikkaan B. Oikeanlaisesta istunnasta ei saa lisäpisteitä, mutta se voi auttaa hevosen hallinnassa ja nopeuttaa suoritusta.

“Tilallinen voi hyötynytä lajista”

Lajissa kisataan meillä useamman kerran vuodessa, vaikka se on Suomessa vielä pienessä mittakaavassa verrattuna esimerkiksi naapuriimme Ruotsiin. Ruotsalainen karjalajien konkari Lulle Eriksson on käynyt useasti Suomessa valmentamassa. Hänestä on ollut hauskaa seurata lajin kehitystä. Tulevaisuudessa hän toivoo saavansa suomalaisen kilpakumppanin mukaan Amerikkaan.

Karjalajien kilpailut ovat yleensä kovaaäänisiä ja äärimmäisen jännittäviä sekä hauskoja tapahtumia. Kilpailuja pääsee seuraamaan muun muassa Launosten Kartanolla Lopella kesä- ja syyskuun toisena viikonloppuna. Tilalla järjestetään myös karjanpaimennuskursseja ympäri vuoden.

Suomessa harjoitellaan pääsääntöisesti kolmea eri lajia: Cattle ja Team Penning, sekä Team Sorting. Näiden lisäksi karjalajeihin liittyy Ranch Trail, jossa suoritetaan erilaisia tehtäviä, joita karjapaimenen reitille voi tulla kuten portin avaus tai puomien ylitys. Nopeutta vaativa barrel race, jossa kierretään kolme tynnyriä, kuuluu myös kuvioon.

Kaikki, jotka osaavat ratsastuksen alkeet ovat tervetulleita kokeilemaan ja viihtymään paimennuksen kiehtovaan maailmaan. – Laji sopii kaikille ja tärkeintä on löytää itselleen sopiva ratsu, Virpi Jouttela Launosten Kartanolta korostaa. Hilska toteaa, että rodulla ei ole väliä. Porola muistuttaa, että lajia kannattaa kokeilla, vaikka olisi keskittynyt esimerkiksi esteratsastukseen. – Jokainen paimentaa omalla tyyllillään, sanoo Jouttela. – Hauskaa ja mahtavaa, Marshall puolestaan ylistää.

Edellytyksenä on ymmärtää karjan tarpeita ja toimintaa

Cattle Penning & Team Penning

- Cattle Penning on yksilölaji ja Team Penning on kolmen hengen joukkuelaji.
- Suoritus aika lähtee käyntiin, kun kesklinja ylitetään. Tuomari antaa cattle penningissä kilpailijalle hoitohäkkiin vietävän nautan numeron ja team penningissä nautojen (3) numeroiden värin.
  - 1. taso 120 s
  - 2. taso 90 s
- **Tavoite:** Erottaa annettu nauta / naudat laumasta ja kuljettaa se / ne hoitohäkkiin annetun ajan sisällä.
- **Hyväksytty tulos:** Aika pysäytetään hoitohäkin portilla; hevosen turpa hoitohäkin puolella ja käsi ylhäällä. Oikeat naudat/nauta ovat/on hoitohäkissä.
- **Hylätty tulos:**
  - 5 nautaa ylittää keskiviivan
  - Aika menee yli
  - Aikaa pysäytettäessä hevosen rintakehä tai jalat menevät hoitohäkkiin

Team Sorting

- Kahdeksikon muotoisessa pyöröaitauksessa on kymmenen numeroitua nautaa ja kaksi numeroimatonta.
- Kahden hengen joukkuelaji.
- Suoritus aika lähtee käyntiin, kun kesklinja ylitetään. Tuomari antaa kilpailijoille numeron ja laskusuunnan (ylös/ alas). Esimerkiksi 3 ylös, ensin viedään nro 3, sitten 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 1, 2.
  - 1. taso 120 s
  - 2. taso 90 s
- **Tavoite:** Erottaa ja kuljettaa mahdollisimman monta nautaa pyörön toiselle puolelle ajan puitteissa.
- **Hyväksytty tulos:** Naudat siirretään pyörön toiselle puolelle oikeassa järjestyksessä ajan puitteissa / aika pysäytetään pyöröjen välissä, kun kaikki numeroidut naudat on siirretty; hevosen turpa hoitohäkin puolella ja käsi ylhäällä
- **Hylätty suoritus:** Väärä nauta siirtyy toiseen pyöröön, aikaa pysäytettäessä hevosen rintakehä tai jalat menevät hoitohäkkiin.

Karjalajien kisatunnelmaa Team Sortingin parissa.

Ensimmäinen, toinen, MYTY!

Suomessa järjestetään vuosittain vain kaksi hevoshuutokauppaa. Maailmalla huutokauppoja järjestetään vuosittain useita ja hevoskaupassa pyörii valtavasti rahaa verrattuna Suomeen. Suomessa myytyjen varsojen keskihinta ei yllä edes Amerikassa myytyjen halvimpien varsojen hintoihin.

Uutena tulokkaana Suomessa on nyt muutamana vuonna kuninkuusravien yhteydessä järjestetty varsahuutokauppa, jossa myydään vain 1-3-vuotiaita suomenhevosia. Tänä vuonna Turun kuninkuusravien huutokaupassa oli myytävänä kaikkiaan 17 varsaa, joista 10 myytiin ja loput huudettiin sisään eli varsan kasvattaja ei suostunut myymään mielestään liian alhaisella hinnalla. Huutokaupan kallein varsa oli 3-vuotias ori Kripsi (Liising - Julianna Lax - K.M. Nopsa), joka maksoi 8500€. Halvin varsa lähti 1500 eurolla. Myytyjen varsojen keskihinta oli 4200€.

Ypäjällä pidetään joka syksy perinteinen varsahuutokauppa, jossa etsitään ostajia yksivuotiaille suomenhevos- ja lämminverivarsoille. Syyskuussa 2016 Ypäjällä esiteltiin yhteensä 86 varsaa, joista 7 oli suomenhevosia ja 79 lämminverisiä ravihevosia. Varsoista 64 myytiin, 18 sisäänhuudettiin ja 4 varsasta ei tehty yhtään tarjousta.

Kallein varsa oli lämminverinen tamma Sturdy Stride (Prodigious - Narcissa Hanover - Tom Ridge), josta maksettiin 15 000€. Halvimmat varsat myytiin 1000 eurolla. Suomenhevosista kallein oli ori Teppo Tuisku (Tuisku-Topi - Ciira - Cameron), joka vaihtoi kotia 6000 eurolla. Kaikkien myytyjen varsojen keskihinta jäi noin 4170 euroon eli hieman matalammaksi kuin kuninkuusravien huutokaupassa.

Mallia Ruotsista

Ruotsissa hevosia huutokaupataan paljon enemmän kuin Suomessa. Ruotsissa myydään varsojen lisäksi myös aikuisia kilpahevosia. Ruotsissa Ypäjän varsahuutokauppaa vastaavassa tilaisuudessa oli myytävänä 80 varsaa, joista peräti 76 myytiin.

Vain yhdestä varsasta ei tehty tarjouksia ja kolme varsaa sisäänhuudettiin. Ruotsin yksivuotiaiden huutokaupan kallein varsa oli lämminverinen ori Antilop (Maharajah - Pantholops - Andover Hall), josta maksettiin 1 050 000 kruunua eli noin 114 500€. Halvimmatkin varsat maksoivat 50 000 kruunua eli noin 5450€. Myytyjen varsojen keskihinta nousi paljon korkeammaksi kuin Suomessa. Keskihinta 354 868 kruunua (n. 38 700€) on yli 2,5-kertainen verrattuna Suomessa myydyin kalleimman varsan hintaan.

Huutokaupan hurmaa Amerikassa

Amerikassa hevoshuutokaupalla on vielä isommat mittasuhteet kun Suomessa tai Ruotsissa. Siellä järjestetään useita kymmeniä hevoshuutokauppoja vuodessa. Huutokaupoissa myydään niin varsoja kuin aikuisia hevosia ja myös ratsuille on erikseen omat huutokaupat ravihuutokauppojen lisäksi.

Huutokauppojen koko on myös paljon suurempi kuin pohjoismaissa. Amerikassa myydään useita satoja hevosia yhdessä huutokaupassa ja huutokauppojen kesto on yleensä useita päiviä.

Lokakuun alussa järjestettiin yksi Amerikan suurimmista hevoshuutokaupoista: Lexington selected yearling sale. Tämä viisipäiväinen huutokauppa käytiin 4. - 8.10.2016. Huutokaupassa myytiin niin ravi- kuin peitsari-varsojakin. Yhteensä myytäviä varsoja oli 604 kappaletta. Näistä saatiin myytyä 573 ja loput 31 sisäänhuudettiin tai niistä ei tehty ollenkaan tarjousta.

Myydyistä varsoista reilu puolet oli ravivarsoja ja loput peitsareita (peitsissä saman puolen etu- ja takajalka liikkuvat samaan tahtiin, kun taas ravissa ristikkäiset jalat). Yhden raviorivarsan keskimääräinen hinta oli 57 455 euroa (63 108 USD) ja tammavarsan 45 004,96 euroa (49 433 USD).

Keskinäiset erot varsojen välillä ovat kuitenkin suuria, halvimmat varsat myytiin 4552,16 eurolla (5000 USD), kun taas huutokaupan kallein varsa maksoi 728 388, 25 euroa (800 000 USD). Varsojen myyntihinnat ovat moninkertaiset Suomen hintojen verrattuna, esim. Lexingtonissa myydyin halvimman varsan hinta on korkeampi kuin kuninkuusraiveissa myytyjen keskihinta.

Lexingtonin suuret setelit

Tänä vuonna Lexingtonissa tehtiin historiaa, kun siellä myytiin kaikkien aikojen toiseksi kallein ravivarsa. Vuonna 2011 myytiin Harrisburgissa Detour Hanover 751 099,34 eurolla (825 000 USD). Tänä vuonna myyty Tactical Landing ei jäänyt paljoa, sen myyntihinnan ollessa 728 388,75 euroa (800 000 USD). Tactical Landingin isä on Muscle Hill ja emä Southwind Serena.

Huutokaupan kallein varsa maksoi 800 000 dollaria

Saman orin jälkeläisiä myytiin kaiken kaikkiaan 16 kappaletta ja 10 niistä maksoi yli 91 042,34 euroa (100 000 USD). Yhden Muscle Hillin jälkeläisen keskihinta oli 152 040,71 euroa (167 000 USD). Tämän vuoden Lexingtonin huutokauppa oli muutenkin onnistunut, esimerkiksi kaikkien varsojen keskihinta oli korkein huutokaupan historiassa suhteessa myytyjen varsojen lukumäärään.

Myytävien ravivarsojen määrä oli myös merkittävä suhteessa peitsarivarsoihin. Ravureita myytiin reilusti enemmän ja paremmalla hinnalla. Suomalaiset olivat myös osana Lexingtonin huutokauppaa. Siellä myytiin kaksi osaksi suomalaista hevosta Quantum Kemp ja Quality Kemp. Suomalaisia toimi myös ostajina esim. Reijo Liljendahl oli huutokaupan 10:nneksi kovin ostaja. Kaiken kaikkiaan huutokauppa oli oikein onnistunut ja näyttää, että huo-

Turun Kuninkuusravien varsahuutokauppa.
Kuvassa suomenhevosvarsa Villimuusa.

non talouden aikaan raviurheilu säilyttää elinvoimansa ja ihmiset haluavat sijoittaa hyvin hevosiin.

Tulevaisuuden näkymiä

Suomen huutokauppakulttuuri tuskin koskaan pääsee edes Ruotsin tasolle. Kehitettävää on paljon ja varsoja pitäisi vuosittain syntyä enemmän, jotta Suomen raviurheilu säilyisi edes nykyisellä tasolla. Parannusta Suomen hevosmarkkinoille on kuitenkin luvassa.

Suomen Hippos on kehittänyt nettisivuilleen uuden osion, jossa kasvattajat voivat ilmoittaa varsansa myyntiin. Sivuston tarkoituksena on toimia kanavana hevoskasvattajien ja ostajien välillä.

Teksti: Anni Reinikainen ja Vilma Walden
Kuva: Tiina Levander

Tuontiorien käyttö hevosjalostuksessa Suomessa

Suomen hevosjalostus ja oriasematoiminta ovat vahvasti ulkomaisten tuontiorien varassa. Yhteistä tuontioreille ovat niiden kilpailumenestys ja erinomainen suku. Hippoksen jalostusjohtaja Minna Mäenpää kertoi vuoden 2016 orilukemat. Maaningan Oriaseaman yrittäjä Tiina Nurmonen puolestaan kertoi omasta oriasematoiminnastaan sekä näkemyksiään tuontiorien merkityksestä.

Suomen oriasemat toimivat keinosiemennysasemina. Oreilta kerätään spermaa asemilla paikan päällä, jolloin orit hyppäävät pukille. Spermaa myös kuljetetaan ympäri Suomea ja maailmaa lähetyksinä, jolloin tuontispermata voidaan käyttää monissa maissa.

Tamma voidaan siementää suoraan oriasemalla tai siirtospermalla käytännössä missä vain.

Suomen oriasemille tuodaan oreja ulkomailta sekä ravi - että ratsujalostuskäyttöön. Suomen Hippos ry:n jalostusjohtaja Minna Mäenpään mukaan lämminveriset jalostukseen käytettävät ravihevosorit tulevat pääosin Yhdysvalloista ja Ruotsista. Lämminveriset ratsuhevosorit tulevat puolestaan pääosin Saksasta, Ruotsista sekä Tanskasta. Lisäksi tuontispermata tuodaan ravihevoscäyttöön yleisesti Ranskasta ja ratsuhevoscäyttöön Hollannista.

Suomessa astuvia lämminverisiä jalostukseen käytettäviä ravihevosoreja oli vuonna 2016 tarjolla 155, mukaan lukien tuontispermaorit. Astutuksia niillä tehtiin yhteensä 1525. Astutusmäärät olivat ravipuolella suurempia kuin ratsupuolella. Ravihevoso-reista eniten tammoja oli Pilgrims Taj:lla, jonka tammamäärä oli 58. Menestyneitä olivat myös esimerkiksi Zola Boko, Le Monteil ja The Bosses Lindy.

Suomessa astuvia ratsuhevosoreja oli puolestaan 19, tuontispermaoreja 72 ja arabio-reja 3. Niillä oli astutuksia yhteensä 639. Suosittuja oreja olivat mm. Celantus 59:llä tammallaan, Concreto, Don Larino ja Ludwig von Bayern.

Lämminveristen tuontiorien jalostussäännöt

Suomen Hippos ry, Maa- ja metsätalousministeriö, Evira ja hevosjalostusliitot säännöstelevät jalostukseen käytettävien tuontiorien rekisteröintiä sekä hoitavat tarvittavan valvonnan. Siitokseen käytettävä tuontiori tarkoittaa konkreettisesti Suomeen tuotua eläintä, jonka spermaa käytetään siitokseen. Tuontispermaori taas tarkoittaa orin pakastettua tai tuoretta spermaa, jota tuodaan Suomeen oriasemien käyttöön.

Siitokseen käytettävien orien tulee olla hyväksyttyjä jalostukseen kotimaassaan. Orit tulee tarkastaa Suomen Hippoksen jalostusvaliokunnan toimesta ennen kuin niiden käyttö siitoksessa sallitaan. Orin siitokseen hyväksymisen ehtona on lisäksi se, että ennen siitoskauden alkua Suomen Hippokseen toimitetaan valtakirja orin käyttöoikeudesta siitokseen Suomessa.

Jalostukseen käytettävillä oreilla tulee olla negatiivinen tulos CEM-tutkimuksesta ennen siitoskauden alkua. CEM on tammoilla esiintyvä tarttuva kohtutulehdus,

jota orit voivat kantaa oireettomina useita vuosia.

Jalostukseen hyväksytyillä oreilla saa vuosittain astuttaa enintään 150 tammaa riippumatta siitä millä tavoin siitos on toteutettu. Orinpitäjän tulee pitää astutuskirjaa ja -luetteloa astutuksista sekä keinosiemennyksistä. Tiedot tulee toimittaa vuosittain Suomen Hippokseen.

Lisäksi siitokseen käytettävästä orista tulee suorittaa erilaisia maksuja Suomen Hippos ry:lle esimerkiksi tarkastusmaksu ja siitokseenkäyttömaksu. Orille tulee hakea myös orilisenssi. Ori voidaan käyttää siitokseen, kun kaikki asiaan kuuluvat velvoitteet on suoritettu ja tarvittavat maksut maksettu.

*Suomen
oriamille
tuodaan oreja
ulkomailta sekä
ravi - että
ratsujalostus
käyttöön.*

Euroopan maiden välisessä sperman tuonnissa ja viennissä tulee noudattaa Euroopan neuvoston terveysvaatimuksia, joilla pyri-

tään turvaamaan käytettävän eläinaineksen terveys- ja laatuvaatimukset sekä ehkäisemään tartuntatautien leviämistä. Valvova eläinlääkäri tarkastaa orit oriasemilla ennen sperman keräystä sekä sperman pakastuksen yhteydessä. Jos siitokseen käytetään pakastespermaa, tulee orin varsomisprosentin pysyä pakastetulosten keskitasossa tai yläpuolella, jotta spermaa voidaan käyttää.

Maaningan Oriase- man näkemyksiä tuontiorien merkityksestä

Maaningan Oriase-
man toimii Kin-
nulanlahdella Pohjois-Savossa. Yrittäjinä ovat Tiina ja Ossi Nurmonen. Yhteistyö on tiivistä muiden Suomen EU-hyväksyttyjen oriasemien kanssa. Siemennyksiä tehdään asemalla paikan päällä ja lisäksi spermaa lähetetään asiakkaille eri puolille Suomea sekä pohjoismaihin. Maaningalla harjoitetaan myös ravivalmennusta sekä kilpailutoimintaa.

Maaningan oriaseman tämänhetkiset orit ovat lähtöisin Yhdysvalloista ja Ranskasta. Osa oreista on omia, osa vuokralla. Lisäksi tarjolla on pakasteoreja, esimerkiksi orit Cantab Hall, Donato Hanover ja Orlando Vici. Vaikka Maaningan Oriase-
man orit ovat ravisukuisia, oriasemalla voidaan siementää myös ratsutammoja. Silloin siemennys tehdään siirtotai pakastespermalla, joka tuodaan Suomen muilta oriasemilta.

Tiina Nurmonen kertoo, että heillä panostetaan vierailevien tammojen hyvinvointiin ja viihtymiseen. Niiden käytössä ovat laajat laitumet sekä halukkaille myös yksilöllinen tarhaus omistajan toiveiden mukaan.

Maaningalle valitut orit edustavat rotujensa huippua ja ovat jo periyttäjinä kykynsä näyttäneitä

Menhammar stuteri AB:n huippuori Maharajah.

oreja. Joukossa on myös nuoria oreja, jotka yrittäjien arvion mukaan pystyvät tulevaisuudessa nousemaan huippuperiyttäjiksi. Nurmonen mainitsee yhdeksi jalostusorin tärkeimmistä ominaisuuksista ensiluokkaisen sperman laadun.

Nurmosen mukaan tuontiorien käyttö ja sen merkitys on kasvanut viime vuosina merkittävästi. Hän uskoo myös, että se tulee kasvamaan edelleen. Näin ei ole joka maassa, Nurmonen tietää

kertoa. Esimerkiksi Ranskassa ja Yhdysvalloissa ei käytetä kuin kotimaisia oreja, mutta Pohjoismaissa tuontioreja käytetään kuten Suomessa. Maaningalla tuontiorien menekki on ollut vaihtelevaa, esimerkiksi Orlando Vici oli erityisen suosittu vuonna 2012, jolloin sillä siemennettiin tuontispermaoreista eniten tammoja.

Teksti: Veera Kuikka ja Mirka Kortelainen
Kuva: Roosa Partanen

Tehotuotantoa

Pohjois-Amerikassa

Artikkeli on kirjoitettu Ruoka-Yhtymä – Food Inc. -dokumentin pohjalta, joka kertoo millaisia haittavaikutuksia USA:n ruokateollisuudella on ympäristöön ja ihmisten terveyteen.

Yhdysvaltaisessa nykyaikaisessa supermarketissa on 47 000 tuotetta. USA:n ruokakaupoissa ei ole kausittaista vaihtelua. Tomaatteja saa ympäri vuoden, koska ne poimitaan maailmalla vihreinä ja kypsytetään etyleenikaasulla. Näin tomaatit saadaan näyttämään ulospäin tuoreilta ja terveiltä, vaikka ne ovat oikeasti keinotekoisesti tuotettuja. Yhdysvalloissa kuluttajalle annetaan kuva mukavasta maatilasta laittamalla tuotepaketteihin kaunis maatilamaiseman kuva, näin ruoan syöjä ei saa oikeaa kuvaa, mistä ruoka on peräisin. Todellisuudessa ruoka ei kuitenkaan tule maatilalta vaan tehtaalta.

Siipikarjan kasvatusta

Haastattelussa Yhdysvaltalainen siipikarjankasvat-taja sanoi, miksi kasvattaa broileri kolmessa kuukaudessa, jos sen voi tehdä 49 päivässä, jolloin jää enemmän rahaa käteen. Linnut kasvavat nykyään puolet lyhyemmän ajan kuin 50 vuotta sitten, mutta ne ovat silti tuplasti suurempia. Kanat kasvavat poikasesta seitsemässä viikossa kaksikiloisiksi. Niiden luut ja sisäelimet eivät pysy kasvutahdin mukana. Näin ollen moni lintu jaksaa vain pari askelta ja lysähtää sitten maahan, koska eivät pysy painonnousun tahdissa.

Todellisuudessa ruoka ei kuitenkaan tule maatilalta vaan tehtaalta

Maissin tehotuotanto

Yhdysvaltojen maa-alasta 30 % on maissinviljelyksessä ja suurin osa teollisesta ruoasta on mais-sijalostetta. Maissia sisältäviä tuotteita on paljon USA:ssa, kuten muun muassa ketsuppi, juusto, maapähkinävoi, paristot, juustokeksit, vaipat, sa-latinkastike, kipulääke sekä mehu.

Maissia syötetään myös eläimille, jopa kaloille, koska se on halpaa. Lehmii ei ole luotu syömään maissia vaan ruohoa. Yhdysvalloissa maissia syö-tään naudoille, koska se on halpaa ja lihottaa no-peasti. Maissirehun syöttäminen kuitenkin tuottaa kolibakteereja, jotka ovat haitallisia.

Kolibakteerit elävät eläimen lannassa ja kulkeutu-vat sitä kautta muihin eläimiin ja lihaan. Ihminen voi saada tartunnan syömällä saastunutta lihaa, jonka seurauksena on kolibakteerin aiheuttama paksuolentulehdus.

Pahimmassa tapauksessa tartunnasta voi seura-ta jälkitauti tai jopa kuolema. Viranomaiset eivät voi sulkea tehdasta tai antaa rangaistuksia, vaikka tuotteet aiheuttavat toistuvasti ruokamyrkytyksiä.

Puhdasta ja hyvää lihaa Suomesta

Dokumentti avaa silmät sille, kuinka hyvin Suo-messa asiat ovat. Eläimiä kohdellaan täällä hyvin ja ruoka on puhdasta sekä ravinteikasta. Kun menen kauppaan luotan siihen, että ostamani liha on hy-vää ja terveellistä, kun valitsen sen oikein. Muis-ta suosia lähitiloilta tulevaa ruokaa sekä luomua. Pidetään Suomen hyvästä tilanteesta kiinni, että voimme syödä jatkossakin erinomaista ruokaa!

Teksti: Miisa Tavaststjerna ja Elina Koskela
Kuva: Salla Ruuhinen ja Arto Mäkeläinen

Onko ruoka turvallista?

Maailmalla ja Suomessa puhutaan usein siitä, onko ruoka turvallista. Maataloudessa käytetään väkeviä säilöntä- ja torjunta-aineita, sekä antibiootteja ja hormoneja. Maailmalla on tutkittu käytettävien aineiden vaikutusta alkutuotannon tuotteisiin, joita jatkojalostetaan erilaisiksi tuotteiksi. Mutta mikä tekee ruoan turvalliseksi?

Antibioottien ja hormonien käyttö

Suomessa on todella tiukat vaatimukset elintarviketeollisuudessa. Suomessa et saa laittaa meijeriin antibioottimaitoa tai teurastamolle antibiootilla hoidettua eläintä, ennen kuin varoaika on umpeutunut. Jokaisessa antibioottipaketissa lukee varoajan pituus maidolle ja lihalle erikseen, myös eläinlääkäri usein mainitsee varoajan pituudet. Meijereissä ja teurastamoilla testataan tuotantoon menevä maito ja liha antibioottien ja tautien varalta.

Suomessa ei myöskään käytetä tuotantoeläinten kasvuhormonia, josta aiheutuu terveyshaittoja ihmisille. Esimerkiksi Amerikassa taas kasvuhormonia käytetään nopeuttamaan lihantuotantoa. Kasvuhormonia sekoitetaan eläimille annettavaan rehuun päivittäin. Yleisin käytetty hormoni Suomessa on oksitosiini, jota käytetään esimerkiksi maidontuotantotiloilla ensikoiden ensilypsyjen apuna. Oksitosiini saa ensikon luovuttamaan maitonsa paremmin, joka ehkäisee utaretulehduksen riskiä ja samalla saadaan antibiootin käyttöä vähennettyä tuotantotiloilla.

Antibiooteilla ja hormoneilla kasvatettu liha tai maito aiheuttaa ihmisille resistenssiä antibiootteja vastaan tai muita terveyshaittoja. Suomessa antibioottien käyttö maataloudessa on vähäistä verrattuna muihin Euroopan maihin. Maaseudun Tulevaisuus-lehti on kirjoittanut, että esimerkiksi Espanjassa antibiootteja käytetään tuotantoeläimille melkein 20-kertainen määrä Suomen käyttömäärään verrattuna. Suomea vähemmän antibiootteja käyttäviä maita ovat esimerkiksi naapurimaamme Norja ja Ruotsi.

Tuotannon eettisyys

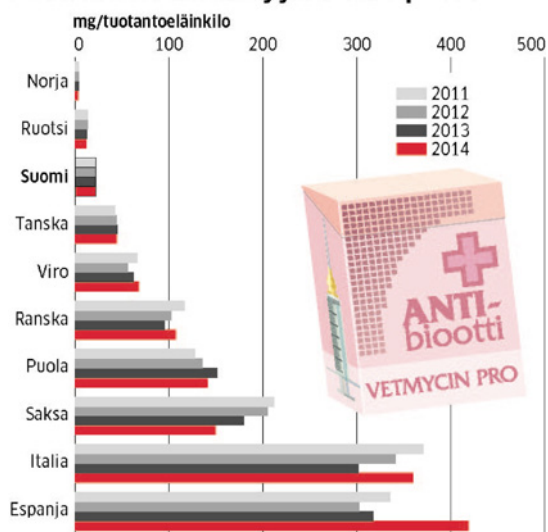
Suomessa tuotantoeläinten pitoon liittyy paljon lakipykälää, jotka on tehty eläinten hyvinvointia edistäen ja ajatellen. Suomessa halutaan taata tuotantoeläimille hyvät ja turvalliset kasvuolosuhteet. Monissa maissa ei esimerkiksi määrätä laissa tuotantoeläinten karsinakokoja tai niiden turvallisuutta. Lain ja terveen järjen mukaan tuotantoelä-

mille täytyy olla koko ajan tarjolla raikasta vettä ja ruokaa, sekä pehmustettu makuupaikka. Useissa maissa tällaisia pakkoja ei ole, eikä siellä myöskin ajatella niin paljon eläinten hyvinvointia. Suomessa usea alkutuottaja pitää tuotantoeläimiä lemmikkienään, joista saavat tulon. Tuotantoeläimiä kohdellaan hyvin, ne lääkitään asiaan kuuluvalla tavalla ja pidetään niiden elinympäristö siistinä. Suomessa myös pidetään huoli siitä, että tuotantoeläimet saavat toteuttaa lajinmukaista käyttäytymistä.

Koska Suomessa ei esimerkiksi käytetä tätä kasvuhormonia, saavat tuotantoeläimet kasvaa oman lajinsa mukaisesti niille sopivalla ruokinnalla. Tällöin tuotantoeläimen elinikä pitenee, koska eläin ei sairastele tai sille ei tule muita kehityshäiriöitä.

Eläinten hyvä kohtelu, puhdas elinympäristö, asiallinen ruokinta ja lääkintä edistävät eläinten hyvinvointia. Jos näitä ei tehtäisi päivittäin, eläinten stressitaso nousisi ja aiheuttaisi esimerkiksi lihassa stressihormonien nousun ja liha saattaisi pilaantua.

Eläinantibioottien myynti Euroopassa

MT Lähde: European Medicines Agency

Tue kotimaista

Maatalouden nykyinen tilanne on heikko Suomessa. Venäjän asettamat pakotteet ja maitokiintiöiden poisto ovat aiheuttaneet sianlihan ja maitotuotteiden yltäriannon sekä tuottajahintojen laskun. Myös tukien viivästynyt maksu on tehnyt hallaa pientiloille, jonka takia kotimaisen tuotannon tukeminen olisi nyt tärkeää. Tuotamme Suomessa eettisesti puhdasta ruokaa, jollaista suurin osa ulkomailta tuoduista tuotteista ei ole.

Kotimaisen tuotteen tunnet näistä merkeistä: Avainlippu, sirkkalehtimerkki, Hyvää Suomesta-merkki, Aurinko- ja leppäkerttumerkki. Vaikka kotimaiset tuotteet ovat hieman kalliimpia kuin ulkomaiset, ainakin kotimaisten tuotteiden alkuperä on tuttu ja tavoitettavissa sekä taatusti puhdasta ja antibioottivapaata. Suomessa esimerkiksi maidon

laatu on todella hyvä verrattuna muihin maihin. Suomessa solu- ja bakteeritaso on alhaisempi raakamaidossa, kuin muissa Euroopan maissa.

Suomessa on myös laajennettu entistä enemmän REKO-rinkikauppaa, jossa kuluttajan maksamasta tuotteesta raha menee suoraan tuottajalle. REKO-ringin ideana on myydä lähiruokaa kuluttajille, jotka haluavat ostaa tuotteet suoraan tuotantotiloilta. REKO-rinkejä on luomutuotteille ja tavanomaisesti viljellyille tuotteille.

Kotimaista tuotantoa voi tukea monella tavalla, joten älä vaihda kotimaista puhdasta ruokaa tuonti-tuotteisiin, maatalous kuuluu Suomen maisemaan!

Teksti: Reetta Virkkunen ja Jenny-Mari Hartikainen
Kuva: Maaseudun Tulevaisuus

Kotimainen olut kasvaa suomalaisesta pellosta

Ohra on erittäin mainio oluen valmistuksen raaka-aine. Oluen tuottaminen työllistää yli 1200 viljelijää ja tuo näin myös verotuloja Suomeen. Vuonna 2015 mallasohran viljelyala Suomessa oli 88 500 hehtaaria, jolloin mallasohran tuotanto keskittyi Varsinais-Suomeen, Hämeeseen ja Uudellemaalle. Keskisato oli 3820 kiloa hehtaarilta ja yhteensä mallasohraa tuotettiin 328 miljoonaa kiloa.

Kotimaassa olutta tuotettiin 397 miljoonaa litraa vuonna 2015 ja oluen myynti oli noin 420 miljoonaa litraa. Suomessa tuotetusta oluesta noin 5 prosenttia menee vientiin, eli noin 120 000 tonnia. Suomeen tuotiin vuonna 2015 olutta 44 201 litraa. Vuonna 2014 Suomessa oli 49 toimivaa panimoa. Ne käyttävät kotimaista mallasohraa vuosittain noin 50 000 tonnia.

Mallasohraa viedään Suomesta pääasiassa Eurooppaan ja Itämeren maihin. Maailmalla mallasohraa tuotetaan vuosittain noin 13 miljoonaa tonnia ja suurimmat tuottajamaat Euroopassa ovat Ranska, Iso-Britannia ja Saksa. Euroopan lisäksi suuria tuottajamaita maailmalla ovat myös Australia, Kanada, Argentiina, USA sekä Mustanmeren alueen maat. Mallasohraa viedään 0,5 - 1 miljoonaa tonnia vuosittain EU:n sisäisesti maasta toiseen sekä maailmanmarkkinoille. Suurimmat maat joihin mallasohraa viedään, ovat Kiina, Etelä-Amerikka ja Venäjä.

Mallasohran viljely on sopimustuotantoa ja siitä hyötyvät sekä viljelijä että mallastaja. Tärkeimmät tekijät mallasohran viljelyssä ovat ammattitaito, hyvälaatuinen kylvösiemen sekä lohkovalinta.

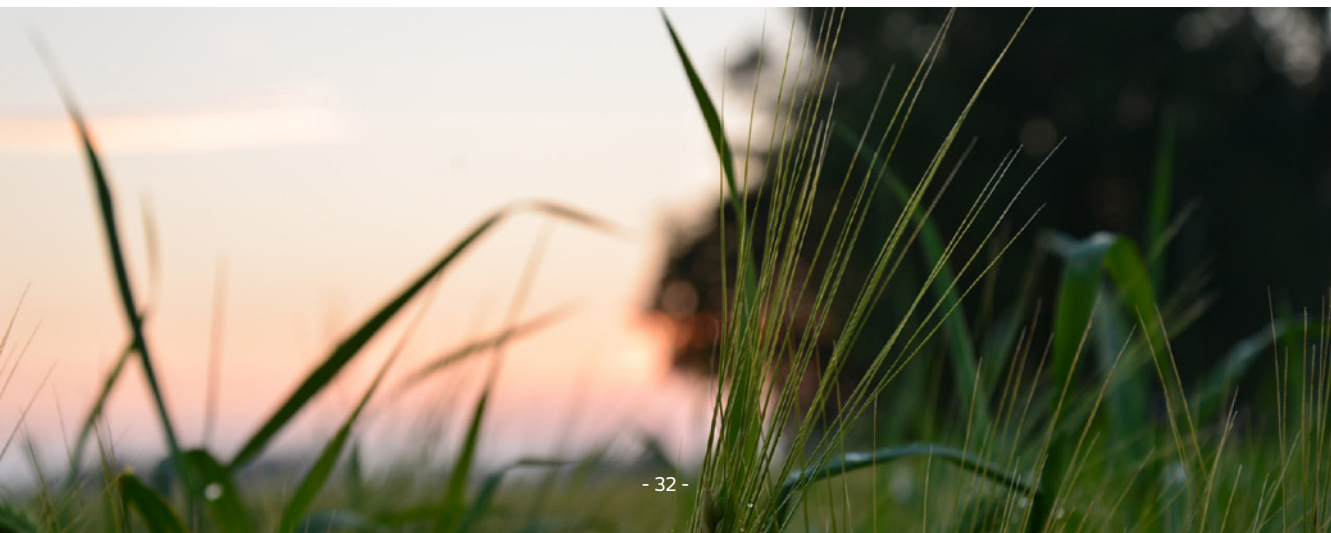
Tärkeimmät laatutekijät kylvösiemenelle ovat isojyväisyys, tasainen jyvä koko, matala valkuaispitoisuus sekä hyvä itävyys.

Maan rakenteeseen tulee myös kiinnittää erityistä huomiota. Parhaiten mallasohran viljelyyn sopivat kivennäismaat. Mallasohran esikasveiksi soveltuvat kaura ja öljykasvit. Esikasviksi ei sovi palkokasvit tai viherlannoitusnurmet. Mallasohralla on alempi kasvinsuojelukynnys, kuin rehuviljoilla. Kasvitaudit torjutaan tarpeen mukaan. Merkittävimmät kasvitautien aiheuttajat ovat Fusarium-sienet (punahomeet), verkkolaikku, ohran tyvi- ja lehtilaikku sekä rengaslaikku.

Mallaslaadun säilyminen tulee turvata vielä sadonkorjuun ja kuivatuksen aikana aina mallastamoon ja panimoon saakka. Näin takaamme hyvän ja laadukkaan oluen.

Teksti: Nina Kolehmainen ja Titta Tähtivaara
Kuva: Salla Ruuhinen

1 keskiolutpullo sisältää 40g mallasta eli noin 1000 maltaan jyvää

Kotimaisesta maidosta *italialaista jäätelöä*

Liisankangas on Pihtiputaan Muurasjärvellä sijaitseva maatila. Tila on aikoinaan perustettu rintamamiestila ja nykyinen yrittäjäpari, Juha Lamminniemi ja Jaana Ahola, ovat pyörittäneet tilaa vuodesta 2001 alkaen. Tilan päätuotantosuuntana on ollut elokuuhun 2016 saakka maidontuotanto ja sen ohella on harjoitettu paalausurakointia sekä pienimuotoisesti suomenhevosten kasvatusta. Liisankankaan väki on yrittäjähenkistä ja vuodesta 2012 alkaen yritystoiminnan liitännäisenä on ollut myös jäätelön valmistus.

Italialaiset maut ja laadukas tilamaito yhteen

Jäätelön valmistukseen haluttiin jotain erikoista ja pariskunta oli ihastunut jo vuosia sitten ulkomaan matkallaan italialaiseen artesaanijäätelöön. Ideoita lähdettiin siis hakemaan ulkomailta.

Nyt Liisankankaalla on Italiassa hyvä yhteistyökumppani, jonka luona he kävivät ennen jäätelön valmistuksen aloitusta tutustumassa. Italialaiset kouluttajat kävivät myös tilalla opettamassa jäätelön valmistusta.

Liisankankaan valmistama jäätelö on italialaistyyppistä gelatoa, jonka koostumus on täyteläisempi kuin teollisesti valmistetuilla jäätelöillä. Jäätelöön käytettävät makuaineet tulevat pääasiassa Italiasta, jossa makuvalikoima on erilainen ja paljon laajempi kuin Suomessa.

Makuaineiden tuotesarjaksi olisi tarjolla monia vaihtoehtoja, mutta yritys käyttää erittäin luonnollista sarjaa, jonka maut ovat aitoja, eivät keinotekoisia. Luonnolliset maut yhdistettynä tilamaitoon takaavat hyvän jäätelön.

Jäätelössä säilyvät maidon hyvät ainesosat mahdollisimman luonnollisessa muodossa. Maitoa on pakko pastöroida, mutta sitä ei homogenoida. Yrittäjäpariskunta kertoo, että jäätelöstä tulee usein iloista palautetta herkkävatsaisilta asiakkailta, jotka ovat voineet syödä jäätelöä huolettomin mielin.

Jäätelön valmistuksesta päätuotantosuunta

Aluksi jäätelön valmistukseen käytettiin osa oman tilan maidosta ja loput lähetettiin Valion meijeriin. Elokuussa 2016 Liisankankaalta lopetettiin maidontuotanto. Muurasjärvi on vahvaa maidontuotantoaluetta, joten maitoa on saatavilla läheltä. Tällä hetkellä yritys ostaakin raaka-aineensa aivan naapuritalta. Jäätelöä valmistetaan täyspäiväisesti alkukeväästä kesän loppuun saakka, syksyllä ja talvella valmistus riippuu tilauksista.

Yrityksen tuotteita on tarjolla lukuisissa eri paikoissa. Monet ravintolat, kioskit sekä kahvilat ovat ottaneet Liisankankaan jäätelöä myyntiin. Lisäksi heillä on käytössään kaksi liikkuvaa myyntivaunua, joiden kanssa on helppo kiertää tapahtumissa. Kesäisin Liisankankaan jäätelökioskit avaavat luukunsa viidellä eri paikkakunnalla. Yritys työllistää yrittäjäparin itsensä lisäksi sesonkiaikana jopa 15 - 20 nuorta.

Lehmistä luopumisen jälkeen itse yrittäjillä on enemmän aikaa keskittyä jäätelön valmistukseen sekä yritystoiminnan kehittämiseen. Tulevaisuuden suunnitelmissa onkin laajentaa toimintaa jonkin verran mm. lisäämällä omia kioskeja ja hankkimalla kahviloista sekä ravintoloista uusia yhteistyökumppaneita.

Teksti: Kaisu Rasi ja Mikko Partanen
Kuva: Jaana Ahola

Katsaus pohjoismaiden luomumaidontuotantoon

Organic milk production in the Nordic countries -seminaari, eli pohjoismainen luomumaitoseminaari järjestettiin Uppsalassa 27. - 28. huhtikuuta 2016. Seminaari oli ensimmäinen laatuaan. Siihen osallistui yhteensä kolmisenkymmentä luomumaitoalan toimijaa Ruotsista, Norjasta, Tanskasta ja Suomesta.

Suomesta Uppsalan seminaariin osallistui muun muassa ProAgria Pohjois-Savon luomun erityis-asiantuntija Pirkko Tuominen. Kansainvälistä tiedonhankintamatkaa Uppsalaan tuki MAST-hanke, joka on ProAgria Pohjois-Savon koordinoima ja hallinnoima hanke. Hankkeen nimi tulee sanoista "Maitotalouden ja alkutuotannon systemaattinen tehostaminen Pohjois-Savossa". Hanke käynnistettiin 1. heinäkuuta 2015, ja se jatkuu vuoden 2017 loppuun saakka. ProAgria Pohjois-Savon yhteistyökumppaneina hankkeessa toimivat Luke, Savonia-ammattikorkeakoulu ja MTK Pohjois-Savo.

Seminaarissa paneuduttiin pohjoismaiden luomumaidontuotannon yhtäläisyyksiin ja eroihin. Samalla luotiin pohjaa maiden väliselle yhteistyölle ja tiedonjaolle. Seminaarin tarkoituksena oli myös antaa neuvoille inspiraatiota ja uutta intoa työhönsä. Ensimmäinen päivä oli varattu osallistujamaiden luomumaidontuotannon nykytilan katsauksille, ruokinta-asioille ja tuotantotavan vaihtajien ohjaamistapojen ideoinnille. Toinen päivä käytettiin kolmeen tilavierailuun. Seuraavaksi katsaus pohjoismaiden luomumaidontuotannon lukuihin.

Luomumaidontuotanto Suomessa

Vuonna 2015 Suomessa oli yhteensä 8 438 luomumaitoa tuottavaa lehmää. Suomalaisten luomulehmien keskituotos oli 8 448 kiloa. Luomumaitotiloja oli 153. Keskimäärin tiloilla oli noin 55,2 lehmää. Luomumaitoa saapui meijereihin yhteensä 54,17 miljoonaa litraa. Suurimmat luomumaidon vastaanottajat ovat Valio ja Arla. Roduista käytetyimmät olivat ayrshire (55,7 %), holstein (38,7 %) ja suomenkarja (5,3 %).

Suomi eroaa muista pohjoismaista siinä, että täällä käytetään erittäin vähän luomusojaa eläinten väkirehuruokinnassa. Soijaa käyttävät muut pohjoismaat kuvaavat soijan käyttöä "eettiseksi ongelmaksi", koska soija soveltuu myös suoraan ihmisenkin ravinnoksi.

Luomumaidontuotanto muissa pohjoismaissa

Ruotsissa vuonna 2015 luomulehmiä oli 46 900 kappaletta, eli noin 13 % koko maan lehmämäärästä. Lehmien keskituotos oli noin 9 044 kiloa (EKM). Luomumaitoa tuottavia tiloja oli noin 548. Tilojen keskimääräinen lehmämäärä oli 89 kappaletta. Meijerit vastaanottivat noin 367 miljoonaa litraa luomumaitoa. Sen vastaanottajia ovat Ruotsissa muun muassa Arla, Skånemejeri (Lactalis) ja Norrmejeri.

Ruotsissa ei ole tehty tilastoja luomutilojen lehmäroduista. Käytetyimpiä rotuja ovat kuitenkin ruotsin punainen ja valkoinen sekä ruotsalainen holstein. Jonkin verran löytyy myös ruotsalaista maatiaista, ruotsalaista jerseyä ja risteytyksiä. Ruotsin luomumaidontuotannon haasteita ovat muun muassa laidunnuksen tehostaminen karjakoon kasvaessa, laidunnuksen myönteisten vaikutusten esille tuominen ja tuotannon riippuvuus tuontisojasta.

Norjassa luomulehmiä oli 8 287 kappaletta vuonna 2015, ja niiden keskituotos oli 6 940 kiloa (EKM). Tiloja oli 276, ja tiloilla keskimäärin lehmiä 30 kappaletta. Luomumaitoa saapui meijereihin 51,4 miljoonaa litraa. Norjalaisia luomumaidon vastaanottajia ovat TINE SA ja Q-dairies. Rotuna käytetään pääasiassa norjan punaista, mutta myös vähän jerseyä, holsteineja ja muutamia vanhoja norjalaisia rotuja. Norjassa lähes kaikki karjan ruokintaan menevä luomuvilja on tuontitavaraa. Tähän asiaan he haluaisivat muutoksen.

Tanskassa vuonna 2015 luomulehmiä oli noin 11 % koko maan lehmämäärästä, eli noin 56 000 kappaletta. Lehmien keskituotos oli noin 9 498 kiloa (EKM). Luomumaitoa tuottavia tiloja oli 348. Lehmiä näillä tiloilla oli keskimäärin 169.

Meijeriin menevän luomumaidon määrä on pysynyt aikaisempina vuosina 480 miljoonassa litrassa per vuosi, mutta vuonna 2015 määrä laski 465 miljoonaan litraan, kun isoja tiloja vaihtoi luomutuotannosta takaisin tavanomaiseen.

Tanskassa luomumaitoa vastaanottavat Arla, Thise, Naturmælk, Them ja Øllingegaard. Holstein, jersey, tanskan punainen ja punainen holstein ovat käytetyimmät rodut. Myös roturisteytyksiä käytetään. Tanskan edustajat nimesivät yhdeksi tärkeäksi kehityskohteekseen muun muassa vasikkakuolleisuuden vähentämisen.

Markkinatilanne

Luomumaidon markkinat ovat kehittyneet suotuisasti Ruotsissa ja Tanskassa. Esimerkiksi Ruotsissa luomulisän osuus maidon hinnasta on jopa 40 %. Luomumaidontuotantoon siirtyy koko ajan lisää tiloja hyvän kannattavuuden takia.

Suomessa ja Norjassa taasen luomumaidon markkinat ovat lähes pysähdyksissä, eikä luomumaidon hintaero tavalliseen ole kovin suuri. Ainakin suomalaiset meijerit ovat vastahakoisia ottamaan vastaan nykyistä määrää enempää luomumaitoa. Luomu-

maidon hinta on myös hiljalleen laskemassa. Pirkko Tuominen kertoo, että palautteiden perusteella seminaari oli hyödyllinen osallistujille. Vaikka pohjoismaiden olosuhteet voivat poiketa hyvinkin paljon toisistaan, luomumaidontuotannon haasteet kuitenkin ovat pitkälti samanlaisia.

Yksi suurimmista yhteisistä kehittämiskohteista on karkearehujen laatu. Hyvälaatuista ja valkuais- ja energiapitoista säilörehua sekä laidunta pidetään rehuomavaraisuuden ja luomumaidontuotannon kannattavuuden perustana.

Seuraavan kerran pohjoismaiden yhteinen luomumaitoseminaari järjestetään Norjassa loppukesällä 2017. Siellä käsitellään säilörehun laadun ja oma-varaisen ruokinnan kehittämisideoita.

Teksti: Minttu Ilonen
Kuva: Pirkko Tuominen

AHENE-hanke

Mukavaa opiskelua ulkomailla

Kainuun ammattiopiston Seppälän toimipiste on mukana AHENE-hankkeessa. Hanke toteutetaan vuosina 2014–2017 ja mukana ovat maaseutualan oppilaitokset myös Hollannista, Ruotsista ja Walesista.

Mikä on AHENE?

Hanke on Erasmus+ ammatillisen koulutuksen strateginen kumppanuushanke. AHENE eli Animal Husbandry Exchanges in North West Europe sisältää teoriaopintoja sekä käytännön harjoituksia. Jokainen maa järjestää kaksi neljän viikon pituista opintojaksoa, joissa käsitellään erilaisia eläinryhmiä ja niiden hoitoa.

Suomessa opiskellaan lypsykarjan, erityisesti kyytöjen, ja koirien hoitoa. Ruotsissa keskitytään vetokoirien ja paikallisessa eläintarhassa villieläinten hoitoon. Walesissa opiskellaan lampaiden ja liha-karjan hoitoa. Hollannissa opiskellaan matelijoiden hoitoa ja eläinten ensiapua.

Hollanti on hankkeen koordinaattori, joka on alun perin hakenut hankkeelle rahoitusta Euroopan Unionilta.

Suomesta on tällä hetkellä osallistunut 21 opiskelijaa ja kahdeksan opettajaa. Suomen puolella maakoordinaattorina toimii Risto Virkkunen. Hänen kanssaan mukana ovat muun muassa opettajat Reetta Karppinen ja Kaisu Korhonen. Opiskelijat ovat saaneet tulla mukaan vapaaehtoisesti sekä valita itseään kiinnostavan opintojakson toisessa maassa. Opiskelijat ovat iältään noin 16–19 vuotiaita, ainoastaan Suomesta on lähtenyt mukaan myös aikuisopiskelijoita.

Hankkeen tarkoitus

Hankkeen pääasiallinen tarkoitus on testata ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaista siirtojärjestelmää (ECVET). Järjestelmä on luotu helpottamaan ulkomailla tehtyjen opintojen tunnistamista ja tunnustamista sekä niiden sisällyttämistä oman maan koulutukseen. Toisin sanoen ulkomailla tehdyt opinnot voi hyväksilukea omista kursseista.

Ennen jaksoa opiskelijan lähettävä ja vastaanottava oppilaitos laativat opiskelijoille opintosuunnitelman eli learning agreementin. Siinä sovitaan, mitä he

oppivat ja vastaanottavan oppilaitoksen tulee noudattaa sitä sekä opettaa vaaditut asiat. Vastaanottava oppilaitos arvioi ulkomaiset opiskelijat samalla tavoin kuin omat opiskelijansa. Esimerkiksi Seppälässä vaihto-opiskelijoille järjestettiin näyttöpäivä, jossa testattiin heidän osaamistaan.

Osallistuneiden mietteitä

Haastattelimme hankkeeseen osallistuneita opiskelijoita, Venla Karjalaista ja Tanja Heikkistä, jotka opiskelevat Seppälässä maaseutuyrittäjäksi (Venla) ja eläintenhoitajaksi (Tanja). Mukana olivat myös maakoordinaattori Risto Virkkunen ja eläintenhoitopettaja Reetta Karppinen.

Opiskelijat kertoivat olleensa erittäin tyytyväisiä hankkeeseen. Venla kertoi osallistuneensa lampanhoidon opintojaksolle Walesissa ja Tanja kertoi olleensa opintojakson Ruotsissa opiskelemassa villieläinten hoitoa. Opintojaksoilla kaikki opetus on englanniksi.

He kertoivat, että huonommallakin englannilla pärjää, sillä opintojaksojen intensiivisyyden ansiosta englannin kielen taito kehittyi huomasti. Lisäksi opettajat muissa maissa puhuivat selkeää englantia ja tutun porukan ansiosta pysyi aina opetuksessa mukana, koska apua sai helposti.

Opintojaksosta riippuen työtä on erilaisia määriä. Esimerkiksi Venla kertoi Walesissa päivien olleen pitkiä, sillä käytännön opintoja oli paljon sekä muuta aktiviteettia oli järjestetty isäntäkoulun puolesta. Ruotsissa taas Tanjan mukaan painotettiin enemmän teoriaopintoja. Varsinainen käytännön opetus rajoittui kolmeen työpäivään eläintarhassa, jossa muun muassa ruokittiin eläimiä ja tehtiin niille virikkeitä tarhoihin.

Hanke tuottaa toki lisätyötä myös opettajille, sillä vierailuiden aikana vähintään yksi opettaja on koko ajan mukana. Myös oppituntien pitäminen täytyy suunnitella huolellisesti, vaikka aihe olisikin itselle tuttu.

Opettajat ja opiskelijat olivat yhtä mieltä siitä, että osallistuminen kuitenkin antaa paljon ja on kaiken työskentelyn arvoista. Mukaan on helppo lähteä, sillä ulkomaille ei tarvitse lähteä yksin.

Teksti: Hanna Sirviö ja Milla Sirviö

Kuva: Tanja Heikkinen

Lähteet

Teräs, Marianne. 2015. Aineksia kulttuurienväliseen oppimiseen. 159-164. Teoksessa: Katu-uskottava ammatillinen koulutus – Uusia ratkaisuja oppimiseen. (Marianne Teräs, toim.) Helsinki: Haaga-Helia Ammattikorkeakoulu.

Seppänen, Salla. Kansainvälisyys on mahdollisuus – sinulle, minulle, meille. [blogi]. Savon Sanomat. 21.6.2017.

SAVONIA

MEIJÄN LUVALLA

SAVONIAN AGROLOGIOPISKELIJOIDEN KIRJOITUKSIA
JA KOKEMUKSIA KANSAINVÄLISYYDESTÄ

Älä harkitse vaan lähde! Näin Savonia-ammattikorkeakoulun Iisalmen kampuksen opinto-ohjaaja Hannele Tams innostaa opiskelijoita kansainvälisyyteen. Opiskeluaikana on huippumahdollisuus lähteä ulkomaille tutustumaan, miten muualla tehdään ja miten siellä ajatellaan. Kulttuuriset käytänteet ja perinteet tulevat tutuiksi ja samalla ikään kuin sivutuotteena oman kulttuurin luonne ja ominaisuudet piirtyvät selkeämmin mieleen. Puhumattakaan kummasti kohentuneesta kielitaidosta! Miksi siis hukata tämä ainutlaatuinen tilaisuus? Ulkomailla opiskelijalle avautuu hieno mahdollisuus luoda kontakteja ja verkostoja, joista voi olla paljon hyötyä myöhemmin elämässä ja ammattiuralla.

Tähän julkaisuun on koottu Savonia-ammattikorkeakoulun Iisalmen kampuksen luonnonvara-alan agrologiopiskelijoiden kokemuksia vaihto-opiskelustaan sekä ajatuksia kansainvälisyydestä tulevan ammattinsa näkökulmasta.

